

ek

3175 számú ve...
emberélet itt sem...
csésitlenségnek, de...
k visszaállítani a...
mat csak átszál...
tani. Szombaton...
katlan képet mu...
kihált és népte...
as hőésés miatt...
m is megakadt...
lte az uccák tisz...
csak a főtvona...
csak a főtvona...
melékucacákon a...
nem bonyolítható

belegste...
tia magát...
di rendőr...
15

anuár 2. Russu...
16 felakasztotta...
revették, meghait...
rithatatlan beteg...
Popovici rendőr...
tött hátra, amely...
gondoskodják in.

entul kizáró...
k kapják az...
ásásokat

állami szállítá...
a jövőben 5 szá...
etnek ajánlataik...
a szállítást mégis...
ségeket tartják...
a kormány vá...
evizakialásokat.

ancia legy...
pszállít...
ia

francia jegybank...
p nőtt. Értéke...
81 millió arany...
fedezeti aránya

alékos volt...
z elmúlt év...
termelés...
se

roszországban a...
övekedése az el...
est 19.4 százalé...
vek mentségül a...
ágait hozzák fel...
El inari produk...
tlenül.

kolareform...
anuár 2. Jorga köz...
atározta, hogy a...
antervét megvál...
endékek ezental...
ldadásokon és at...
és varrást fog-

nekparalízis bak...
elentik: Eberson...
ára felfedezte a...
umát. A kite...
urával beoltott...
tegséget.
megkezdte újabb...
elentik: Einstein...
szervatóriumban...
relativitási el...
erén.

00 munkanélküli...
ik: Hudson a...
egyesület elnöke...
oglakozó szená...
elentette, hogy...
jelenleg 624.000...
kágói murkanél...
léri ugyanezt s...
nagyvárosokban...
gyesült Államok...
száma, bár...
róluk, minden...
haladja a tiz-

Taxa postali
platite la numar
No. 224716-923.

Szerkesztőség
és kiadóhiva...
tal: Cui-Ko...

da Baron L. Pop (volt B...
Telefon: 9-77. Előfizetési a...
vonta 110, negyedévre 320, 1...
600, egészévre lej. Külfö...
havonta 1, neg... 3. félére 6...
egészévre 10 dollár, vagy egy...
értékű valuta. Hirdetések díjszab...
szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi es...
bánság, zsidóság egyetlen napilapja...
Cikkeink utányomasát csak a for...
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Robert

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Ára 3 lej

Dérmentesen
leveleket nem...
fogadunk el...
Kéziratok meg...
örzésére és visszakiadására nem vál...
lakozunk. Főszerkesztő Dr. Marton...
Ernö. Felelős szerkesztő János...
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát...
szegi Ernő, Str. St. Constantin Nr. 31

Évadd, 1932 Jan 5

5692. EV **XV. EVP.**
TEBETH 26. **3. SZÁM**

Jorga professzor bizonyítványt oszt

Jorga professzor magas színe elé bocsátott egy német újságíró és kifejtette előtte tanári véleményét két tanítványáról: az ellenzékéről, meg az országról.

Szegény ellenzék szekundát kapott, Csufosan megbukott ezen az osztályozási konferencián.

A tanár ur körülbelül azt mondta, hogy legendáshírű szakállának egyetlen szála többet ér, mint az egész ellenzék.

Vagyis az egész ellenzékért még egy krajcárt sem érdemes adni.

Végeredményében ez a kettőjük dolga. Jorga meg az ellenzéké. Alighanem el is intézik majd egymás között.

Az intervjúban azonban rólunk is szó volt.

Már mint az országról.

Szegélyük bevallani, mi egyest kaptunk vagy a mai osztályozás szerint tizest.

Nagyon megdicsérte Jorga az országot.

Azt mondta, hogy az országban minden a legnagyobb rendben van. Mindnyájan boldogok és megelégedettek vagyunk.

Semmi kétség, a professzor ur tévedett.

Nem először és nem utoljára.

Összetévesztette az országot a saját szakállával. A szakállá nyilván tényleg boldog, hogy vénségére egy ilyen kiváló miniszterelnöknek az állan pihenhet meg.

De az országnak sehogyssem esik jól, hogy még mindig Jorga szakállá az a fix pont, amelyre támaszkodnia kell.

Modern bankrablók 1932-ben

Kasszafuró banda garázdálkodott ismét Bukarestben.

Nem is új dolog és nem is meglepő. A mai viszonyok között azon sem csodálkoznánk, ha egykori bankigazgatók csapnának fel kasszafuróknak.

A bukaresti kasszafuró banda, melynek tagjai között valószínűleg mégsem szerepelt egyetlen hajdani bankigazgató sem, látogatást tett a főváros egyik pénzintézeténél és annak rendje és módja szerint megfurta a bank nagykasszáját.

Az eredmény, bármilyen különösnek is látszik, nem volt olyan nagyon meglepő.

A bank kasszájában ugyanis összesen kétezer lejt találtak a kasszafurók.

A kasszafurók bizonyára ösztintén csalódtak, de csalódásukat meg is érdemelték.

Naiv, tehetségtelen és romantikus hajlamu emberek kellett hogy legyenek ezek a betörők.

Pont egy bankból akarnak pénzt rabolni 1932-ben.

A felborult kerekasztal

Ki ne emlékezne azokra az udvarias, sőt keneteljes szónoklatokra, melyek a londoni Kerekasztal tanácskozásain a büvösszavu Macdonald és Gandhi, az uszó nadragos proféta részéről elhangzottak? Ezek a szép szölamok telve voltak a békesség és a megértés testvéri hangjaival.

Annakra telve voltak, hogy a jobbszemű emberek éppen e „testvéri” szölamok hatása alatt kezdtek kételkedni ebben az újdonsült testvériességben. Kételkedni kezdtek pedig azért, mert ama Kerekasztal konferencián, melynek az volt a hivatása, hogy a hinduk és az angolok érdekeit összeegyeztesse, úgy Gandhi, mint Macdonald igyekeztek a kérdések lényegét megkerülni.

Holott olyan mélyreható ellentétek voltak kiegyenlítendőek ezeken a tanácskozásokon, melyeknek kiegyenlítetlensége, legalább is békés eszközökkel, már akkor nyilvánvaló lehetett. A diplomácia és politika játékaiban azonban nagyon sokszor éppen az udvariassági és humanista szölamok azok, melyek mögött nvers és rideg erök koncentrálnak Gandhi világáhrre szert tett uszónadrágja, mely udvarlépessé lett a Bunckingham-palotában s Macdonald fellenező idealizmusa, mely csak ravaszagot takart, igen tetszetősek lehettek a kíváncsiskodók szemében. Am ezalatt Indiában azok a történelmi erök,

Mihalache rászánta magát a nemzeti parasztpárt elnökségére

Titulescu a legújabb hírek szerint mégis szerepet akar vállalni a belpolitikában

Bucuresti-Bukarest, Jan. 4. Curentul úgy értesül, hogy Mihalache mégis hajlandó vállalni a nemzeti parasztpárt elnökségét, ha Titulescu nem fogadná el a pozíciót.

A kérdés véglegesen Titulescu bukaresti látogatása után január 20-ika körül dől el úgy, hogy február elsején a parlament megnyitáskor a nemzeti parasztpárt elnökségének ügye már véglegesen tisztázott lesz. Ugy látszik, hogy Titulescu valóban szerepet akar vállalni a belpolitikában. Egyik barátjának állítólag kijelentette, hogy a jóvátételi és leserelési konferencia után lemond a londoni követi állásról és nem vállal több diplomáciai megbízatást.

párt elnökségének ügye már véglegesen tisztázott lesz. Ugy látszik, hogy Titulescu valóban szerepet akar vállalni a belpolitikában. Egyik barátjának állítólag kijelentette, hogy a jóvátételi és leserelési konferencia után lemond a londoni követi állásról és nem vállal több diplomáciai megbízatást.

A román-orosz szerződésből csak Franciaországnak lesz haszna — írja a Curentul

Jugoszlávia és Csehszlovákia is felveszik a diplomáciai kapcsolatot Oroszországgal

Minisztertanács fog foglalkozni az orosz-román paktummal

Bucuresti-Bukarest, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Curentul szerint a román-orosz megnemtámadási szerződés Jorgában Rigában lefolytatandó prelimináris tárgyalások után a végleges tárgyalásokra mindkét állam speciális bizottságot fog kiküldeni. A román bizottságot a napokban állítják össze. A szerződés létrejötte fontos következményeket fog maga után vonni a kisantant államok külpolitikájában is. Ezek szerint

jövőben nem kar olyan német kormánytal tárgyalni, amely mindig azt az impressziót keltette, hogy Oroszország nevében is beszél.

A franciák a jövőben külön német és külön orosz kormánytal akarnak szembeállani.

Románia pedig deferál a francia politikának, mivel jelenleg külügyminiszter nélkül van, hiszen a külügyeket csupán egy lelkes diplomata vezeti. A román sajtónak kötelessége volt ezt a dolgot nyomatékosan kijelenteni.

Egy olyan szerződést, mint amilyenek a román-orosz megnemtámadási szerződés készült, rá lehet valakire kényszeríteni, ahogyan rákényszerítjük a legyőzöttre a megalázó békét, de nem lehet elfogadni azt jószántából.

Kedden délután 5 órakor különben Bukarestben Jorga elnökléte alatt minisztertanács lesz és Ghica külügyminiszter ezen teszi meg előterjesztését az orosz paktummal kapcsolatban, utána pedig a sajtó részére nyilatkozik.

— Január kilencedikén kezd meg ülését a Népszövevény pénzügyi bizottsága. Genfből jelentik: Január 9-én a Népszövevény pénzügyi bizottsága megkezdte ülését. Tárgyalni fogják többek közt az osztrák és a magyar pénzügyi helyzetet s javaslatot készítenek a népszövevényi tanács számára Ausztria és Magyarország népszövevényi kölcsönei ügyében.

melyek most forradalmi elánnal robbantak ki, csak érelődtek, csak koncentrálnak s korántsem a békét, hanem a harcot készítették elő.

Az indiai események most azokat igazolják, akik mindig székszisszel tekintenek a hangzatos és díszes szavakra s akik a békés kiegyenlítés lehetőségét mindig kellő értékükre szállítják le. Most már nyilvánvaló, hogy sem az angol imperializmusnak nem volt komoly szándékában India nacionalista igényeit kielégíteni, sem pedig a hindu nacionalizmus nem gondolt komoly koncessziókra az imperialista angol uralommal szemben.

Az a Gandhi, akit Londonban tömegek üdvívalgása fogadott s aki egész Európában mint a béke és humanista megértés profétája ünnepeztette magát, ma újra a poonai börtön foglya s annak a büvösszavu Macdonaldnak kormánya, aki fenkölt, szinte biblikus szavakban cselelt az angol és a hindu nép egymásrautaltságának érzéseit: ma a legnyilván-

valóbb terrort és erőszakot vezette be Indiában, hogy a hindu tömegek követeléseit letörje.

A most újra fellángolt és megindult indiai harc erősen lefokozta a békés kibontakozás kilátásait. A megegyezés malaszját hordozó Kerekasztal alaposan felborult s a testvéri szeretet helyett — ágyuk, gépfegyverek és börtönök vették át az uralmat Indiában. Hogy melyik fél lesz a győzelem, nehéz volna megjósolni. De hogy e harcból nem a szeretet virága, hanem vagy az egyik, vagy a másik fél győzelme, illetőleg bukása fog kisarjadni, az bizonyos.

Gandhi égi mosolyát anakronizmussá változtatta az idő, viszont az sem vitatható, hogy az angol imperializmus kétségbeesett óráit éli at India területén. S nem lehetetlen, hogy az angol világbírodalom legszebb gyöngye: India, nemsokára már csak homályos fényvel fogja beragyogni az angol koronát.

VILÁG TÜKRE

Kérhet-e Románia moratóriumot?

A pénzügyi kormány jobb ügyhöz méltó buzgalommal sietett megcáfolni a hírt, amely szerint Románia moratóriumot akarna kérni külföldi tartozásaira. A hivatalos közlések szerint Argetoianu pénzügyminiszter nem azért utazott külföldre, hogy Londonban, Párizsban és Rómában Románia fizető képességét szövétegye. Erről már csak azért sem lehet szó, mert Románia eddig is másodpernyi pontosággal eleget tett a külfölddel szemben fennálló kötelezettségeinek és eleget akar tenni a jövőben is.

Eddig a hivatalos kommuniké, amely nek nyilvánvalóan nem volt más célja, minthogy megnyugtassa a külföldi hitelzőket és elejét vegye a román papírok további értékesítkésének. Mert mi még is azt hisszük, hogy a pénzügyminiszter a külföldi metropolisokban igenis szönyegre fogja hozni Románia fizetőképességének kérdését. Szönyegre fogja hozni, mert nem tehet másképpen. Nagyon szépen hangzó frázis az, hogy Románia becsületesen teljesíteni akarja a kötelezettségeket, amelyeket magára vállalt. Az is kétségbevonhatatlan tény, hogy az állam hitelle szemponyjából meglehetősen kényes és kockázatos a fizetőképesség kérdésének felvétele. Normális körülmények között a kormány valóban nem is gondolhatott volna ilyesmire anélkül a súlyos gazdasági és pénzügyi, sőt politikai kockázatok nélkül. Am a nemzetközi pénzügyi életnek azon normáit és szabályait, amelyek konszolidált viszonyok számára készültek, ma már nem lehet alkalmazni. A belföldi és a nemzetközi realitások kényszerítik Romániát is arra, hogy presztizsszemponctok felrövevényével ösztintén és becsületesen feltárja a külföld előtt a tényleges helyzetet. Ez a helyzet pedig a következőképpen jellemezhető: Románia polgárai fizetési válságban vannak és a maguk fenntartásán kívül képtelenek annyit termelni, amennyi a külfölddel szembeni kötelezettségek pontos és maradéknélküli teljesítéséhez szükséges.

Románia közadósságai 1931 december 31-én 124 milliárd 865 millió 368 ezer 500 lejt tettek ki. Ez a mamuthösszeg különböző, a háboru alatt és következtében, valamint a háboru után legnagyobb részt konszolidált tartozásokból áll. 1889-től 1931-ig a román állam több kölcsönt vett fel, amelyek közül a legjelentősebbek a párizsi és berlini egyezményekben konszolidált négy és fél és ötszázalékos járadékkölcsönök. Ezeknek összege körülbelül 33 és félmillió leire rug. Egy másik csoportba tartoznak a háborus adósságok és a háboru következtében vállalt kötelezettségek, mint például az átvállalt osztrák-magyar járadékpapírok, stb. Ha ezekhez hozzászámítjuk az 1922-es ugynevezett Bratianu-kölcsönt s a kincstári bonokból származó tartozásokat, úgy körülbelül egy 60 milliárd lejes összeg jön ki. A közadósság további része a következő tartozásokból kerül ki:

Belföldi lej-tartozás 12 milliárd 978 millió.

Stabilizációs kölcsön I. 16 milliárd 841 millió.

Stabilizációs kölcsön II. 8 milliárd 726 millió.

A román kormányokat nem kis részben terheli a felelősség a közadósságok ijesszően nagy összegéért. Két nagy bünt követt el a háboru után a román pénz-

ügyi kormányzat: Nem rendezte idejében a függő tartozásokat és nem stabilizálta a lejtéket, midőn az külföldi kölcsön nélkül is lehetséges lett volna. A háboru előtti periódusból visszamaradt néhány rendezetlen tartozás, amelyeknek száma tetemesen megnövekedett az utóállami minőségű fakadó kötelezettségek (magánvasutak megvásárlása, stb.) Ezek a tartozások elmerésedtek s amikor 1928 márciusában a román kormány megbízottai megjelentek a külföldön, hogy a lej stabilizálásához pénzügyi támogatást kérjenek, a külföldi tőkésök a legsúlyosabb feltételeket kényszerítették az államra a régi bünök rendezésénél, ami a stabilizációs kölcsön folyósításának *Conditio sine qua nonja* volt. A két stabilizációs kölcsönt sem a legkedvezőbb feltételek mellett vette fel Románia: 7, illetőleg 7 és fél százalékos kamat mellett megalázóan rossz kibocsátási arányon és olyan garanciák mellett, amelyek ugyszólván guzsbakótkák az ország kezét.

A tartozások konszolidálásánál és a két új külföldi kölcsön megkötésénél természetesen az a remény vezette a román kormányokat, hogy a gazdasági viszonyok javulása és Románia hatalmas gazdasági kincsei lehetővé fogják tenni a kötelezettségek pontos teljesítését. Mondanunk sem kell, hogy ezek a remények nem váltak valóra. Amikor Románia a stabilizációs kölcsönt megkötötte, még 90 ezer lejt fizettek egy vagon buzáért, ma pedig az ország lakossága saját zsebéből kénytelen 10 ezer lejt áldozni, hogy a buza 28 ezer lejtért értékesíthető legyen a külföldön és megszerezhető legyenek a külföldi tartozások fizetéséhez szükséges devizák. A 80 százalékban mezőgazdák által lakosság összjövedelme 75 százalékkal csökkent. A fizetőképesség a válság elmélyülésével csaknem teljesen megszűnt; a kereskedelem és az ipar pangásra vannak kárhoztatva. Az állam 25 milliárd lejre redukálta a költségvetést, de még a redukált kereteket között sem tud kötelezettségének eleget tenni. E pillanatban tisztviselőinek és szállítóinak több, mint 6 milliárd lejtel tartozik. A 25 milliárdos költségvetésnek közel egyharmadát kellene a külföldnek kifizetni. Naponta 28 millió lejt tesz félre a kincstár a tragikus eszközökkel kipurcsolt adóbevételekből, hogy a külföldi esedékességek pontosan rendezhető legyenek. Emiatt nem kapja meg pénzét a tisztviselő, ezért éheznek a nyugdíjas s ezért megy csödbe az állami szállító.

Nyilvánvaló, hogy ez így tovább nem mehet. Nemsokára ki fog derülni, hogy a lerongyolódott ország még e 25 milliárdos költségvetést sem tudja felhozni. A lakosság megsemmisítő többségében alig keres annyit, amennyi saját megélhetéséhez szükséges. Nem jut a nemzeti jövedelemből a jobb idők reményében vállalt külföldi kötelezettségek teljesítésére. A bazeli konferencia nemcsak azt állapította meg, hogy Németország fizetéseket, de azt is, hogy az összes adós államok fizetőképességének revízió alá vétele nélkül aligha lehet hozzálátni a rettenetes válság legyűréséhez s aligha menthető meg a világgazdaság mai épülete. A magyar moratóriumkérést nem fogadta nagy megütözéssel a külföld, Románia is joggal hivatkozhatik agrár-jellegére és arra, hogy ebből kifolyólag kénytelen várni addig, amíg a mezőgazdasági termékeket olyan áron értékesítheti, mint amennyit kapott e termékekért akkor, midőn kötelezettségeit elvállalta. A külföldi tőkésök könyebben fognak várhatni pénzükre, mint a román nyugdíjas, vagy állami szállító. Romániának nem kell elpirulnia a külföld előtt, amikor azt kéri, hogy engedjék lélegzethet jutni. S Argetoianu nyugodtan hivatkozhatik arra is: az ország kincsei kellő garanciát nyújtanak a külföldi tőkésnek, akinek pénzét csak egyetlen esetben fenyegeti veszély: ha olyasmit kér, amit ma Románia nem tud teljesíteni. (k. r.)

Bleriot bezárta repülőgégyárát, mert nem akar hadinyereségadóit fizetni. Párizsból jelentik: A francia fővárosban nagy feltűnést kelt Bleriot repülőgégyárának üzembeszűntetése. Bleriot, aki saját készítményű repülőgépeivel a repülés uttorói közé tartozik s aki a repülőgéptechnika terén is a legkiválóbb szakértők közé sorozható, gyárát főleg azért zárta be, mert a francia államkincstár óriási hadinyereségadóval terhelte meg. Bleriot kijelentette, hogy ilyen adó mellett természetesen nem tudja vezetni és január elsején az összes alkalmazottait és munkásait elbocsátotta.

A PÉNZ TRAGÉDIÁJA

IRTÁK: DR. LIGETI SÁNDOR ÉS DR. MARTON ERNŐ (15)

*

Az első pénzhamisítók: királyok, főpapok és egyéb nagyurak

A kezdődő középkor történetének legjellemzőbb sajátossága, — mint láttuk — a hatalom felaprózódása volt. A központi hatalom részre hullásával párhuzamosan a pénzverési felségjog is szétforgácsolódott. A korai középkorban a királyok főleg az egyházi rendeknek adományozták pénzverési jogot, de a XI-ik századtól kezdve világi főurakat, sőt a XIII. század után egyes városokat is felruházták a pénzverés jogával. A német hercegek minden királyi adományozás nélkül önállóan gyakorolták ezt a jogot. Ez a körülmény a középkori államokban a pénzintézmény rendkívüli lezüléséhez vezetett. A pénzverést ugyanis hovatovább nem gazdasági feladatnak tekintették, amelynek elsősorban a pénzrendszer egysége, állandósága és az érme belső értéke az irányadó, hanem bőséges hasznot hozó jövedelmi forrásként kezelték. A városok a nekik adományozott pénzverési jogot rendszerint tekintélyes polgároknak ruházták, akik azt üzletileg aknázták ki. Pénzverési szövetkezetek alakultak, amelyek a pénznek bizonyos árszabály szerint való elkészítését iparszerűleg vállalták.

Angliában a korai középkorban a bárók és a városok verték a pénzt és csak II. Henrik alatt léptették életbe az uralkodó pénzügyi felségjogát. Franciaországban az idők során ugyancsak egyes fejedelmekre, bárókra, püspökökre s városokra szállott át a pénzverési jog. Még a XIV. században is a vazallus urak nagy száma veretett pénzt, ami igen káros kihatással volt a kereskedelmi életre. X. Lajos alatt még huszonkilenc pénzverőhely működött Franciaországban.

Magyarországon is, mint mindenütt a középkorban, igen zavaros állapotok uralkodtak a pénzügyek terén. Egyedül Kálmán király 127 féle pénzt veretett uralkodása alatt. A XII. században III. Bélaig a dénárök különböző fajtáinak száma fölülmulta a hétszázötvenet. Az érmék különböző minősége azt eredményezte, hogy nem szám szerint fizettek velük, hanem mérlegelve, súly szerint. A pénzegység a márka (gira) volt. Ismertek nehéz és könnyű súlyú márkák. A külföldi eredetű troyesi és kölni márkán kívül főként budai, fehérvári, kassai, nagyszabai és szepesi márka volt forgalomban. Az idegen kereskedők révén nagyszámu bizánci arany, friesachi dénár és florenai forint is beszivárgott, sőt az első magyar királyok törvényeiben ismételten említik a bizánci pénzt. Az Árpád-házi uralkodók réz és ezüst érméket verettek, kezdetben minden ötvözés nélkül. Az 1298-iki törvény azonban elrendeli az ötvényből való pénzverést, mondván: két éven át olyan érme legyen, melynek ötöde „nemtelen” érc, a többi éveken át pedig olyan, amelynek csupán egy tizede a silány érc.

A pénzverés, mint jövedelmi forrás

A magyar pénzverési jog kizárólagos királyi privilégium volt. A királyi kincstár egyik fő jövedelmét a pénzbeváltásokból eredő haszon képezte, amit általában értek el, hogy a beváltott pénzek helyett ugyanolyan névértékű, de kevesebb némes ércet tartalmazó érmet adtak cserébe, vagy pedig a pénz kopása címén és veretési költség fejében bizonyos díjat szedtek. Minthogy azonban ezzel a beváltási joggal sűrűn éltek vissza és gyakran rendelték el azt a közérdek kárára, az aranybulla 23 ik cikke elrendelte, hogy a kibocsátott pénz husvétől husvétig legyen forgalomban és évenként csak egyszer váltható be.

A középkori pénzgyártás egyik legjellemzőbb kísérő tünete a pénz állandó rosszabbítása, vagy más szóval hamisítása. A hatalmat gyakorlók néha a legkiválóbb módon éltek vissza a birtokukban lévő pénzügyi felségjoggal. A középkor egész története hemzseg az ilyen visszaélésektől. Az a sok kis hatalom, amely a feudális kort jellemzi, a maga érdekei szerint és a maga előnyére gyakorolta a pénzverés jogát, a legkülönbözőbb súlyú és finomságú érméket verette, ami által óriási károkat okozott a gazdasági életnek. Ezt az állandó pénzrosszabbítást nagy

mértékben segítette elő a középkornak a pénz lényegéről alkotott téves felfogása. A pénzverési felségjog kifejlődése révén a pénz törvényes fizetési eszközzé vált, amelyet az alattvalók tartoztak elfogadni. Ez a látszat a középkor emberében azt a hitet keltette fel, hogy a pénzt egyenesen a közhatalom kreaálta és értékét egyszerűen a felsőség parancsa szabja meg. Valóságos teóriák keletkeztek arról, hogy a pénz értéke nem az anyagban, vagyis a nemes fémekben, hanem a közhatalom akaratában rejlik, a fejedelemekek a pénzen levő képében, vagy pecsétjében. Ezt a téves felfogást használták fel önigazoláslul a pénzhamisító uralkodók és főurak.

A hivatalos pénzhamisítást megkönnyítette a pénzverés kezdetleges technikája is. A középkor elején, különösen a kisebb értékű pénzeket rendkívüli hanyag módon állították elő, amint ezt a Hohenstaufok idejéből származó pénzek mutatják. A vékony ezüst, vagy rézlemez, amelyből ezeket a pénzeket készítették, egy bórdaóra helyezették, fabélyegzőt nyomtak rá és aztán kivágták az egyes darabokat köralakra, vagy négyzetűre, olyan nagyságban, amely a megállapított súlynak hozzávetőleg megfelelt. Csak jóval később fejlődött ki a pénzverés technikája, elsősorban az értékeesebb érmék verésénél.

Szemérmetlen pénzhamisítás

A középkor minden államában folytatott ezt a szemérmetlen pénzhamisítást. Német- és Franciaországban épúgy, mint Angliában és Magyarországon. Nagy jövedelmi forrás volt ez s az uralkodók rendszerint azért folytatták hozzá, hogy az állandó háborusodások miatt lezülött pénzügyi helyzetüket feljavítsák. A pénzhamisítás már akkor is a legkényelmesebb módja volt a jövedelem-szerzésnek. A fejedelmek pénzhamisítására jellemző, hogy Németországban

Borah szenátor dezavualta Hillert

Newyork, január 4. Hitler Adolf, a német nemzeti szocialisták vezére néhány nappal ezelőtt nyilatkozatot adott Berlinben a külföldi sajtó képviselőinek, amelyben többek között azt a kijelentést tette, hogy az Egyesült Államok ban Borah professzor az egyetlen politikus, aki az ő programját megérti. Ezzel a nyilatkozattal kapcsolatosan Karl Schwager, a németországi baloldali lapok amerikai tudósítója meginterpellálta William E. Borah szenátort,

az Egyesült Államok szenátusi külpolitikai bizottságának elnökét, aki a következő kategórikus kijelentést tette: Sem közvetett, sem közvetlen úton semmilyen összeköttetésben nem álltam és nem is állok Hillerrel. Nem tanusíthatok semmilyen szimpátiát egy olyan valami iránt, amely egy nemzet vagy egy faj elleni intolerancia és egy kisebbség elnyomásának karakterét viseli magán.

Elfogták a giesshübeli gyilkosság tettesét

A pincében találták meg a báróné holttestét

Bécs, január 4. Szilveszter éjszaka giesshübeli villájában meggyilkolva találták özvegy báró Höpfinger Henrikét. Az asszony holttestét, melyben öt revolvergolyó volt, reggel találták meg a pincében. A holttest mellett súlyosan sebesültlen a huszonhatéves Wachauf Franciska varrónő. Mingyárt a nyomozás elején a varrónő barátjára, Zadravil Viktor sorsjegyűgynökre terelődött a gyanu, akit a szomszédok láttak a villában betérni.

A bécsi rendőrség szombaton letartóztatta Zandravilt, aki a bizonyítékok sulya alatt részleges vallomást tett. Beismerte, hogy Szilveszter éjszakáján kétszer járt sógoránójával Zandravit Antóniával Giesshübelen, Höpfinger asszony villájában. A villában Höpfinger asszony és Wachauf Franciska tartózkodott. Egyszerre csak több lövést hallott és látta, hogy Wachauf Franciska agyonlőtte Höpfingernét. Erre sógoránójával együtt elmenekültek és visszatértek Bécsbe. Ejjfeltájban sógoránójával együtt újból Giesshübelle utaz

tak és ott találták a villában Wachauf Franciskát, amint tett-vett a pincében. Szóváltásra került közöttük a sor, ő hirtelen megdühödött és két lövést adott le Wachauf Franciskára, aki életveszélyesen megsebesült.

A rendőrség megállapítása szerint Höpfingenné meggyilkolásával nem is annyira Wachauf Franciska, mint inkább Zandravil Viktor öccsének felesége Zandravit Antónia gyanusítható. A rendőrség egyébként összefüggéseket keres Höpfingenné meggyilkolása és egy másik gyilkosság között, amely egy héttel ezelőtt történt Giesshübelen. Akkoriban Mahr Jusztiniát, egy tartományi számtanácsos feleségét gyilkolta meg egy sorsjegyűgynök. A rendőrség különösen tartja, hogy mind a két esetben sorsjegyűgynök volt a tettes. Mahr Jusztina egyébként szintén egyedül álló asszony volt, aki — éppúgy, mint Höpfingenné — kerülte az emberek és a községtől távolesó, elhagyott villában lakott.

Kedd, 1932.

Hog

Bucuresti-Bukarest Kelet tudósítója krónikáit mostanra císzokta tarkítani Valóságos járvány ország fővárosát vidéki, vagy az a legjobb szállodák eltűnik. A szobák gyász véres kérdőszállószerűzet, megriádti közvéleműködni kezd: r a titokzatos poli lépéséig a büntélgigmegy a képzelt

Tiszta szerez mindedig igen emberáldozatot m rizsi színéször nyoma veszett, ha művészi népszerű kében gálans kala Bukaresthez közel márról Amerikába bácsi ugyancsak sával távozott el a tőről. Valamivel köztött: rendezett hatóságok üldöz menekülni. A szin bukkan fel, miután tartotta az egy nagybícsi Ameriká gáról, mihelyst b gát a katonai sz szemben.

A legújabb titok cívoal Budapest sz lévelényének. Néhá las tudósítások jel sajtóban. A tudósít zia görögüzeivel k tak be, hogy egy H karesti bankár titok budapesti éjszakáb sal folyó nyomozás ket állapította meg resti bankár valahá zott, szakított ma zra, hogy Budapest Mindannyiszor a Hu idegenek szállodájá kást. Így történt leg hor nappalait a Hu éjjel pedig az előke kát frekventálta, am a jöpenzü idegenek mulatni.

Az elti resti rer

Egy ilyen éjszaka Gábor nem tért viss ba. Három napig va nem adott életjele jelentést tettek a re nyomozás Budapest állapításáig jutott el. az éjszaka második é Papagály nevű bárbi külföldi volta ellené böző hölgyismeretség nyomozás indiszkrét vábbiakban természet heti az olvasót. Regg Herdan eltávozott Hová? Kivel? Ezekre nem tudott válaszoln őrség, amelynek első a titokzatos eltűnés Bukarestbe.

Herdan G létezik Bu

A bukaresti szigura mozni kezdett és a le

Tüzifa
Ölenként
Mogrande
Rimócy cég
Telefon 616.

Hogyan került meg Bukarestben Herdan Gábor pékmester, a Budapesten eltűnt „bankár“?

Happy enddel végződött a legújabb titokzatos eltűnés is

Bucuresti-Bukarest, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). A lapok bűnügyi krónikáit mostanában egy újfajta szenzáció szokta tarkítani: a titokzatos eltűnés. Valóságos járvány lett belőle. Valamely ország fővárosába megérkezik a pénzes vidéki, vagy az előkelő idegen, megszáll a legjobb szállodában, aztán kapja magát és eltűnik. A szobájában visszamaradt poggyász véres kérdőjelként mered előbb a szállószemélyzet, később a rendőrség s a megriadt közvélemény elé. A fantázia működni kezd: rablógyilkosságtól kezdve a titokzatos politikai fekete kéz közbelépéséig a bűntények egész skáláján végigmegy a képzelődés.

Két eltűnt, akik szerencsésen megkerültek

Tiszta szerencse, hogy ez a járvány mindeddig igen ártatlannak bizonyult és emberáldozatot még nem követelt. A párizsi színésznőről, akinek Bukarestben nyoma veszett, hamarosan kiderült, hogy művészi népszerűségének fokozása érdekében gáláns kalandra vonult vissza egy Bukaresthez közelfekvő kastélyba. A Szatmárnál Amerikába szakadt gazdag nagybácsi ugyancsak holmijának visszahagyásával távozott el a román főváros területéről. Valamivel prózáibb körülmények között: rendezetlen katonai ügyei miatt hatóságok őldözése elől volt kénytelen menekülni. A színésznő makkegészségesen bukkant fel, miután négy napig izgalomban tartotta az egész országot. A gazdag nagybácsi Amerikából adott életjelt magáról, míhelyt biztonságban érezte magát a katonai szolgálat teljesítésével szemben.

A harmadik eltűnés

A legújabb titokzatos eltűnési szenzációval Budapest szolgált az európai közvéleménynek. Néhány nappal ezelőtt oldalas tudósítások jelentek meg a budapesti sajtóban. A tudósítások a riporteri fantázia görögtüzeivel kiszínezve arról számoltak be, hogy egy Herdan Gábor nevű budapesti bankár titokzatos módon eltűnt a budapesti éjszakából. A teljes apparátussal folyó nyomozás rövidesen a következőket állapította meg: A dúsgazdag bukaresti bankár valahányszor külföldre utazott, szakított magának néhány napot arra, hogy Budapesten elszórakozzék. Mindannyiszor a Hungáriában, a böpéni idegenek szállodájában vett magának lakást. Így történt legutóbb is. Herdan Gábor nappalait a Hungáriában aludta át, éjjel pedig az előkelő, budapesti lokálokat frekvenciálta, amelyekben ma már csak a jópénzü idegenek tudnak istenigazában mulatni.

Az eltűnéstől értesítik a budapesti rendőrséget

Egy ilyen éjszakai muri után Herdan Gábor nem tért vissza szállodai szobájába. Három napig vártak rá, de miután nem adott életjelt magáról, eltűnéséről jelentést tettek a rendőrségen. A rendőri nyomozás Budapesten csak annak megállapításáig jutott el, hogy Herdan Gábor az éjszaka második és hosszabbik felét a Papagály nevű bárban töltötte el, ahol külföldi volta ellenére is sikerült különböző hölgyismeretségekre szert tennie. A nyomozás indiszkrét vonatkozásai a továbbiakban természetesen nem érdekelhetik az olvasót. Reggeli nyolc óra tájban Herdan eltávozott a bár területéről. Hová? Kivel? Ezekre a kérdésekre már nem tudott válaszolni a budapesti rendőrség, amelynek első dolga az volt, hogy a titokzatos eltűnés hírére letáviratozza Bukarestbe.

Herdan Gábor bankár nem is létezik Bukarestben

A bukaresti sziguranca ugyancsak nyomozni kezdett és a legelső megállapítása

az volt, hogy Herdan Gábor nevű bankár nem létezik Bukarestben. Ezzel szemben igenis van egy Herdan Gábor, aki a neves Herdan kenyérsütő familia egyik nagyreményű tagja. Nincs is semmi csodálatos abban, hogy amíg egy jobbnódu bukaresti pék eljut Budapestig, bankár lesz

belőle. Mielőtt még a bukaresti sziguranca az eltűnt pék tartózkodási helyét is felkutathatta volna, egy jólöltözött ur jelent meg a bukaresti rendőrségen és bemutatkozott az ügyeletes rendőrközség előtt: — Herdan Gábor vagyok.

— Az, aki eltűnt Budapestről?
— Az.

Világosság derül a rejtélyre

A titokzatos eltűnése rövidesen világosság derült. Herdan igen jól érezte magát a Papagályban s csak akkor jött rá arra, hogy milyen gyorsan telik az idő, mikor már néhány perce volt a vonat indulásáig. Minthogy másnap feltétlenül Bukarestben kellett lennie, autóbá vágta magát, kirohant a pályaudvarra és elutazott.

A bukaresti lapok ironikusan állapítják meg, hogy a rendőrségi kihallgatás sokkal simábban és gördülékenyebben folyt le, mint az a beszámoló, amelyet felesége előtt tett eltűnésének okairól a bukaresti pék.

Gandhit letartóztatták és törvényen kívül helyezték a páni indiai kongresszust

Forradalmi lázba csapott el az indiai nacionalista mozgalom

London, január 4. Az indiai függetlenségi mozgalom elérkezett kifejlésének szakaszához. Azok a békés szándékok, amelyek a londoni kerekasztal-konferencián megegyezéssel akarták az angol imperializmus és az ébredő indiai nacionalizmus között kialakult forradalmi ellentétet áthidalni: a jelek szerint teljesen meghiusultnak látszanak.

Gandhi, akiben talán a legkomolyabb volt a szándék vértelen eszközökkel megteremtési India függetlenségét, európai körutja után azzal az impresszióval tért vissza hazájába, hogy a békés kibontakozás lehetőségei nincsenek többé adva számára, mert az indiai tömegek forradalmi hangulata messze elsodródott az eredeti célkitűzésektől.

Ma már ugy a hindu nacionalisák, és forradalmi elemek, mint az angol imperium részéről kiméletlenségbe csapott át a harc, mely egyre fokozódó lendületben a legvéresebb forradalmi tradíciókat eleveníti fel.

A kiéleződött és végéig feszült helyzet hangulatára mi sem jellemzőbb mint az, hogy az angol kormány rendeletére tegnap Bombayban Gandhit és Vallabhai Patel, a hindu nacionalista kongresszus elnökét letartóztatták és a poonai Yarooda börtönbe szállították. A két hindu nacionalista vezért rendőrautón szállították a fogházba. Érkezésükkor Gandhi mosolyogva üdvözölte a börtön személyzetét, mint legutóbbi letartóztatása idejéből régi ismerőseit. Gandhit ugyanabba a cellába helyezték

el, amelyben fogvatartása idején volt. Egyidejűleg lord Willingdon indiai alkirály Bombay tartomány egész területére szóló érvénytel is kiadta bengáliai szükségrendeletét, amely szigorú megtorló intézkedéseket helyez kilátásba államellenes bűncselekményekre.

A fenti eseményekből nyilvánvalóvá válik, hogy a helyzett Indiában egyre kritikusabb lesz. Gandhi letartóztatása után a páni indiai kongresszus, valamint a hindu nacionalista párt összes szerveinek törvényenkívül való helyezését rendelték el. Gandhi egyébként letartóztatása előtt kijelentette, hogy az indiai alkirály tárgyalási feltételei megalázóak és azokat senki, akinek önbecsülése van, nem fogadhatja el.

Jorga legújabb nyilatkozata szerint Romániában minden a legnagyobb rendben van,

az ellenék minden erőfeszítése nem több, mint mikor egy gyermek egy kád vízben pacskol és az országban teljes a rend és a nyugalom

Berlin, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától). H. R. Madol, a Berliner Tageblatt munkatársa, aki nemrégiben lapja megbízásából beutazta Bulgáriát és Jugoszláviát, néhány napra Bukarestben is kiszállt, ahol intervjut kért és kapott Jorga miniszterelnöktől.

Ez az intervjú ma jelent meg a Berliner Tageblatt-ban és ha Németországban nem is, Romániában bizonyára méltó feltűnést fog kelteni. Jorga ugyan is pompásan ért ahhoz, hogy a legkomolyabb problémákat is egy vállránditással, vagy kézlegyintéssel intézzék el.

Az újságíróknak alig volt ideje, hogy kérdéseit rendszeren megformulázza. Meg sem tudta jóformán mondani, hogy mit is akar kérdezni, mert a miniszterelnök szokot expresszív modorában a mondatok közepén az újságíró torkára forrasztotta a szót és a félig elmondott mondatra egy-egy Neamul Románesc-szerű vezércikkkel ütötte rá a csattanót.

— Ön direkt Berlinből jött? — érdeklődött Jorga a német újságírónál.

— Nem, én egy Balkán...

— Balkán? Hiszen Románia nem tartozik a Balkánhoz. Semmiképpen sem akarom ezzel megsérteni a szomszédainkat. De a Balkán csak a Duna másik oldalán kezdődik. Ha minket is velük együtt akar említeni, akkor Délkelet-Európát kell mondjon.

A berlini újságíró csak annyit akart megjegyezni, hogy a háboru óta a határok megváltoztak. De Jorga tudta, hogy az újságíró Bulgáriából jött és, amikor ezt a szót „határok“ kiejtette, azt hitte, hogy Dobrudzsáról akar beszélni. Nem is engedte befejezni a mondatot.

— Határokról beszél? — vágott közbe. Mi szigorúan tartjuk magunkat a határainkhoz és ön elhiheti nekem, hogy egyetlen négyzetcentiméterrel sem fogjuk hagyni megrövidíteni azt

a területet, amelyet véleményünk szerint jogtalanul birtokoltak mások. Egyetlen négyzetcentiméterrel sem.

A következő második kérdésben Jorga tudomásul veszi, hogy a berlini újságíró az ellenékről akart kérdezni valamit.

— Ellenék? — hangzott a prompt válasz. Hiszen nekünk alig van valami ellenékünk. Mind az a sok támadás semmi más, — csak vihar egy csepp vízben...

Nagyon tetszett Jorgának ez a hasonlat. Azután meggondolta a dolgot és egy jobb kifejezést keresett.

— Olyan ez az ellenék — mondja egészen felderülten —, mint amikor egy gyermek pacskol egy kád vízben. Nálunk itt minden a legnagyobb állapotban van. Az aratás eredménye egyenesen szenzációs. Az országban pedig teljes a rend és nyugalom.

A február másodikán kezdődő leszerelési konferencia lesz a világ népeinek eddig megtartott legnagyobb értekezlete

Genében teljes erővel folynak az előkészületek. Anglia templomai-ban istentiszteletek lesznek a leszerelés sikeréért

A Népszövetség fővárosában teljes erővel folynak az előkészületek a február 2-án kezdődő nagy nemzetközi leszerelési konferenciára. A külső jelekből is megállapítható, hogy ez a konferencia lesz a világ népeinek eddig megtartott legnagyobb összejövele. Hatvannégy állam küldi ki delegátusait, összesen legalább háromezer küldöttre számítanak. Sokkal nagyobb lesz azonban ezuttal a Genfben érkező újságírók száma. Hozzávetőleges számítások szerint huszonötmillió svájci frankba kerül majd a vendégek ellátása. Svájcnak jókor jön ez a váratlan bevétel, mert az utóbbi években az idegenforgalom lényegesen csökkent, olyannyira, hogy már a fizetési mérleg egyensúlyát veszélyeztetik az elmaradt bevételek.

A nyomdák és a papírgyárak szintén nagy konjunkturára számítanak. A népszövetségi főtthkarság költségei egy magában négytízmillió svájci frankban

vannak előirányozva. A napokban befejezik a konferencia színhelyét szolgáló új kongresszusi csarnok építkezési munkálatait. Ezt a csarnokot a svájci kormány építette egymillió svájci frank költséggel. Az Egyesült Államok delegátusai részére hatvanöt szállodai szobát rendeltek, az angol és francia delegátusok számára pedig külön-külön kilencven szobát. Japán és Olaszország delegátusainak pedig külön-külön egy egész szállodát tartanak fenn.

London, január 4. Anglia anglikán templomaiban istentiszteletek voltak a leszerelés sikeréért.

A yorki és canterbury-i érsekek beszédeket intéztek a hívőkhez. Mivel az ez alkalomra jóváhagyott ima szövege tulságosan bünbánó hangja egyes túlzó nacionalista körökben visszatetszést váltott ki, az imákat a templomokban e rész kihagyásával mondották el.

n ezüstöt, 1150. században pedig tartalmazott, tehát ek alig egyhar- tes, hogy a dénár en mértékben emelkedésében országban a livre 426-ig a nemes csökkenése kö- francra szállott ének egy nyole-

keztek hamis eszközökkel fen- Zsigmond ki- ru feljegyzések ki, hogy senki et visszavetni és ektől különvá- fogadja el a ki- nekijáró egész stól a cseh ki- A régi cseh alatt az ezüst anad része volt. onban egy font vertek.

a nagypénzből természetesen a feudális urak ül üzték a tör- Ez a körülmény kor nagyértékű k kis váltópén- a font livre-ből s sous,

n állandó mani- k egészen tra- ához vezetett s gyan olyan ne- zdenie, mint aikor a fémeket ggel a kézben ok együttjártak l s a törvényes egyszer vezettek lázongásokhoz. ült ki, hogy az egyoldalú aka- z, hogy a pénz- et adhasson. A röz a metallista tékét egyedül a tja. A mai ese- az az elmélet a maradt a pénz-

Hilbert

natusi külpoli- kett, aki a kö- elentést tettes: közvetlen uton en nem állót- Hilberttel. Nem szimpátiát egy ly egy nemzet erancia és egy karakterét vi-

osság

astét

ában Wachauf -vett a pincé- közöttük a sor, és két lövést skára, aki élet

itása szerint ásával nem is iska, mint in- sének felesége átható. A renő géseket keres sa és egy má- hely egy hétél- belben. Akkori gy tartományt gyilkolta meg rendőrség külö a két esetben tettes. Mahr tén egyedül éppgy, mint az embereket hagyatott vil-

Tüzifa prima, száraz bükkasáb
Ölenként 1000 lej
Megrendelhető:
Rimócu cégnél Calea Dragalnis 9.
Telefon 616. Telefon 616.

Az erdélyi sómérszervezet marosvásárhelyi konferenciája

Targu-Mures-Marosvásárhely, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Külső és ünnepélyes keretek teljes mellőzésével, de annál nagyobb érdeklődés jegyében zajlott le Marosvásárhelyen az erdélyi sómérszervezet évi konferenciája, egyidejűleg a tizenegyedik érdeklődési cionista konferenciával.

A sómérkonferenciát Schwartz Miksa mofakéd rasi nyitotta meg, aki röviden vázolta a konferencia feladatait. A szervezeti és a pénzügyi jelentést Strausz Béla mofakéd rasi terjesztette elő, majd Stern Ch. KKL-jelentése következett. A jelentések fölött igen élénk vita volt, amelyben a delegátusok túlnyomó része vett részt. A tárgyalások további során a hacsara jelentése és javaslatok szerepeltek. A delegátusok örömmel állapították meg, hogy a szervezet gyakorlati megoldásokat is keresett a multban a chalucevelés érdekében egy chalucelepel felállításával és határozatba foglalta, hogy a jövőben chalucevelés lesz a szervezet elsődleges feladata. Az általános vita után a konferencia elfogadta a szervezeti jelentést, ugyiszintén a KKL, valamint a Hacsara-javaslatokat.

Ezután Ábrahám E. szatmári delegátus javaslatának tárgyalására került a sor. A javaslat széles indokolásban a sómérszervezet ideológiájának szocialista-cionista szellemében való megváltoztatását terjesztette elő és annak határozatba foglalását, hogy a szervezet abban a szellemben hivatalosan foglaljon politikai álláspontot, anélkül, hogy valamely politikai párthoz lecsatlakozzék. A javaslat az alapkérdés fontosságát is hangsúlyozta és kérte, hogy a szervezet üzzön a zsidó-arab együttműködés és a közös szakszervezetek érdekében. A javaslatot heves vita követte. Hivatalos részről Rosenberg Arie ellenjavaslatot terjesztett be, amely kéri, hogy a konferencia tartsa fenn az elmúlt évi szatmári vöidáh határozatát. Ez a határozat leszögezi a sómérszervezet ideológiáját: A szervezet az ifjúsági nevelőmozgalom, a tiszta cionizmus szellemében és célja az egyetemes zsidó nép nemzeti érdekeit szolgálja, kizárva kebeléből a politikát. A konferencia kétharmad többséggel a hivatalos javaslatot fogadta el. A vita folyamán dr. Fischer József és Vermes Ernő a Zs. N. Sz. elnökei látogatták meg a konferenciát.

Salzer Jakov temesvári vezető a szervezeti nevelésről és reorganizációról tartott referátumot. Tervezte szerint a jövőben az egyes nevelési korosztályok programját egy-egy, a konferencia által választott város helyi mifkadája fogja rendszeresen ellátni, a központi vezetőség pedig csak adminisztratív és szervezési munkát fog végezni. A javaslat megvitatása során felmerült az a terv is, hogy a legidősebb korosztály, illetve a jó célok programját a marosvásárhelyi csoport vállalja el. A marosvásárhelyi vezetők között azonban nem volt meg az egyetemes vélemény ebben az irányban. Ezután Braun E. kolozsvári delegátus az ideológiai vita során kisebbségben maradt delegátusok nevében deklarációt olvasott fel, amelyben bejelenti, hogy az ideológiai javaslat megszavazása következtében nem látják biztatónak a szervezet jövőjét és véleményük szerint csak a sómér hazair képes a mai idők és a palesztinai viszonyok szellemében helyes ifjúsági nevelőmunkát végezni s ezért a konferenciáról kivonulnak. A deklaráció felolvasása után a kisebbségben maradt delegátusok egy része elhagyta a konferenciát. Feltűnést keltett, hogy a kisebbségben maradt javaslat előadója: Ábrahám E. és a szatmári delegátusok nem hagyták el a konferenciát, hanem ellenkezőleg, deklarációt olvastak fel, amelyben magukévá tették a többség által elfogadott javaslatot.

**Tüzifa,
Szén,
Kocsz
FISCHER-nél**
Telefon 1300.

A konferencia ezután Glück J. szatmári mofakéd kiegészítő javaslatával elfogadta Salzer J. szervezeti referátumát. Eszerint a központi vezetés decentralizálódott. A maksiv-nevelést Arad, a kulturmunkát és a vezetőképzést Temesvár, a cefe korosztályt Kolozsvár, a jocer korosztályt, a hebraizációt és a chaluc-

KÖZGAZDASÁG

Január 31-ig be kell adni az adóvallomásokat

Hogyan történik ebben az évben az adóvallomási űrlapok kitöltése. A háztulajdonosok kötelesek felvilágosítással szolgálni lakóik anyagi helyzetére vonatkozólag

Bucuresti-Bukarest, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium most tette közzé az adóvallomások elkészítésével kapcsolatos rendeletét. A rendelet közli, hogy január 31-ig kell benyújtani az adóvallomásokat az illetékes adóhivatalokhoz. Nagyobb vállalatok számára ezt a terminust meghosszabbították február 28-ig, részvénytársaságok számára pedig mindaddig, amíg a közgyűlés aprobeálja a mérleget. Ezek sem nyújthatják be azonban adóvallomásukat később, mint 1932 április 30-án. A rendelet felhívja az illetékesek figyelmét arra, hogy a fentjelzett terminusokat semmissétre sem fogják meghosszabbítani. Addig is, ameddig az adókiutetések az elkövetkező évre megtörténnek, 1932 első negyedévére az elmúlt évi kivetés alapján fogják az adót beszedni.

Az adóvallomás hivatalos űrlapokon történik, mégpedig a következőképpen:

1. Kereskedők, iparosok, szabadfoglalkozásuk stb. a 4-es számú; részvénytársaságok, valamint rendes regisztert vezető és mérleget készítő kereskedők és iparosok a 4-bis számú űrlapot töltik ki.
2. A globális jövedelem megadására az 5-ös számú űrlapon történik a vallomás. Az űrlapokon levő összes rubrikákat ki kell tölteni, ellenkező esetben úgy tekintik, mintha az illető nem tett volna adóvallomást.

Azok a kereskedők és iparosok, akiket 1929-ben 30-ban és 31-ben átlagosan legfeljebb 150 ezer lej után adóztak meg, a 4-es számú űrlapon tesznek adóvallomást, hogy osztályokba sorozza, három éves periódusra, egy-szerre történjék megadóztatásuk (Patenta fixa).

Földbirtokosok csak a globális adó számára tesznek vallomást az 5-ös űrlapon, az adó megállapítása az 1928-as összeírás alkalmával megállapított jövedelmek alapján történik. Épületek, házak után ugyancsak az 5-ös űrlapon kell adóvallomást tenni, míg az adott könyvben szereplő jövedelmek alapján állapítják meg. Az 1921 óta épített házak, épületek feltétlenül feltüntetendők az 5-ös számú űrlapon, hogy az 1931. augusztus 3-án megszavazott törvényben biztosított kedvezmények alkalmazhatók legyenek. Ha valaki nem tudná pontosan, hogy 1931-re milyen jövedelmekre tarthat számot (mint például osztalékok, tantiemek, stb.) úgy vallomásában azt fogja feltüntetni, hogy mennyi járt neki 1930-ban és mennyit vett fel abból 1931-ben. Családi terhek és jelzálogterhek címén lehet nyilatkozatokban kérni azt, hogy megfelelő levonásokat eszközöljenek az adó alá eső jövedelemből.

Nem kell adóvallomást tenni: 1. Annak, akinek jövedelme évi 20 ezer lejen alól van, akár a saját jövedelméről, akár házastársának, akár a család más tagjainak olyan jövedel-

Jön! a Corso Morgóba Feleségem a szélhámos

A legkittünőbb vigjáték. Fősze epekben: Nagy Kaló és Heinz Rühmann

nevelést Szatmár, a KKL-munkát Beszterce vállalta. A szervezet mofakéd rasi-jának egyhangulag Schwartz Miksát választották meg újra. Az adminisztrációs titkárságot Rosenberg Arje és Flórenthal Avrom fogják vezetni.

Árlejtések

Temesváron január 16 d. e. 10 órakor a tiszti-iskolának szükséges kenyérgyártásra. Garancia 5 százalék.
21-én d. e. 10 órakor a temesvári sorkatonaság hussal való ellátására. Garancia 5 százalék.
Január 28-án d. e. 10 órakor a Dés, Satu-Mare és Carei-Mari garnizonok kenyérszükségletének gyártására.
Január 10-én d. e. 10 órakor a besztercei garnizonnak 1932-re 125.000 kg. marhahussal, 700 kg. sertéshussal, 500 kg. borjúhussal, 2500 kg. bányahussal, 9000 kg. füstölt szalonnával, 3500 kg. olvasztott zsírral és 4000 kg. kolbással való ellátására hirdetnek második árlejtést.

A szamosujvári garnizonnak 18000 kg. marhahussal és 3000 kg. friss szalonnával való ellátására január 15-én d. e. 10 órakor lesz megtartva az árlejtés.

1932 február 1-én d. e. 10 órakor a cotrocenii II-ik Batalion Adminisztratív áruvérsen fogja eladni a fővárosi garnizon kiselejtezett katonai felszereléseit. Directiunea VII-a regionala silviei Craiova Str. Petru Rares 1. a következő erdőt bocsájtja árlejtésre 1932 január 15-én d. e. 10 órakor:

	Kikiáltási ár
Zmeoanca 31 ha. 1 évre	203.068 lej
Sirinoasa 13 ha. 1 évre	360.000 lej
Fauroaia 18 ha. 1 évre	105.148 lej
Janca din Deal 24 ha. 1 évre	240.440 lej
Potopinu 35 ha. 1 évre	150.000 lej
Zes Garcov 22 ha. 1 évre	133.337 lej
Ostrovul Verde 25 ha. 1 évre	112.661 lej
Ostr. Copamta 85 ha. 2 évre	172.983 lej
Ostr. Copamta 45 ha. 1 évre	270.000 lej
Ostr. Copamta 31 ha. 1 évre	155.978 lej
Seaca 21 ha. 1 évre	121.888 lej
Zavoce 66 ha. 2 évre	334.020 lej
Draganu 65 ha. 1 évre	425.506 lej
Drag. Gusveni 30 ha. 1 évre	311.346 lej
Ezeru cu Brazi — ha. 1 évre	277.216 lej

A temesvári prefektura árlejtést hirdet 1932 január 12 d. e. 10 órára 310.000 kg. keményfára.

TÖZSDE

Dollár 168.25—168.50, font 5.70—5.80, lira 8.75—8.85, francia frank 6.65—6.68, svájci frank 33.10—33.25, marka 39.50—40, cseh korona 5—5.05, shilling 19—19.25, pengó 21.50—22, holland forint 68—69, Napoleon 6.95—6.98.

A lej Zürichben 307, Londonban egy font 5.72, Prágában 20.14 cseh korona 100 lej.

Gabonapiac. Braila, Tiszta buza 3 százalékos 2.90, Buza 10 százalékos 2.65, árpa 3 százalékos 2.60—2.65, kukorica 1.52, zab 305—310, rozs 2.55, bab 2.85.

Csökkent forgalom a bukaresti gabonafőzsden. Bukarestből jelentik: A bukaresti gabonafőzsde most készítette el mult évi statisztikáját, amely szerint a főzsde 1931 évi forgalma 15.794.160 lejre rugott. Ez a szám azt mutatja, hogy a bukaresti gabonafőzsde is súlyosan éri a gazdasági és pénzügyi krízist, amennyiben a forgalom hatalmas esést mutat az előző évekkel szemben. 1930-ban majdnem 21 millió volt a forgalom, 1929-ben 31 és háromnegyed millió, 1928-ban több mint 46 millió és 1927-ben meghaladta az 56 milliót is.

A Banca Nationala közgyűlése. Bukarestből jelentik: A Nemzeti Bank február 21-én tartja meg rendes évi közgyűlését a szokásos tárgysorozattal.

Aláírják a francia-román kereskedelmi szerződést. Bukarestből jelentik: A francia-román kereskedelmi szerződés napokban kerül aláírásra. A megállapodás értelmében Franciaország jelentős petróleummenyiséget vesz át Romániától és pedig évente minimálisan negyven ezer vagont, ami a francia petróleumimport tiz és fél százaléka.

Az új be-delet hí

Bucuresti-Bu talos lap janu a rendeletet, megváltoztatás pont szerint a felfelé egy lej a százalékosan következő tize kítik ki ugy, h 0,30-re emelke lyek ellenérték százalékos i sülnek. A ne csek, még ha tes az illeték megállapított beföldi csekk pára szólnál belül. Az ötö vények bély emeli, míg a bélyegilletéket lékra csökken rint a hátralé fenn.

Heves fe zottak nyug

Oradea-Nag Kelet tudósít sárnap nyugd katolikus kö tömge vonuk pillu elnököl. Atanasiu nyu bukaresti utja tal értesítette minisztériumb Megállapítja. délyi nyugd történt, mert gátóság má nyugdíjasokat kifizetésének vetkeztében másikat. Jav kuljon át tih tetéssel fejez Dr. Popovic jelen volt a szőlásra eme rendelede var nevezendő fe Ezért felkéri janak minden Negulescu ad kifejezést mely a gyüle elveibe ütőke tiltó intékez való visszaél. Néhány fe készen ért vé

MEYE

Elnöki tan csoportjának elnöki tanács szerdán este sze a Citybe Diest. A mint ren megtartva a Beleptidij ni az elnökség. Az Arvago

A Szak

1000- cept. szép

ÁRA

K a UJ KEL

Az új bélyegilleték rendelet hivatalos szövege

Bucuresti-Bukarest, január 4. A hivatalos lap január elseji száma közli azt a rendeletet, amely több bélyegilleték megváltoztatását tartalmazza. Az első pont szerint az 1 lej törtrészeit mindig felfelé egy lejre fogják kikerekíteni, míg a százalékosan megadott illetékeket a következő tizedszázalékokig felfelé kerekítik ki úgy, hogy például a 0.26 százalék, 0.30-re emelkedik. Azok a váltók, amelyek ellenértékét áruban vették át, ötven százalékos illetékedvezményben részesülnek. A negyedik pont értelmében a csekk, még ha forgalomban van is, mentes az illeték alól, a régi törvény által megállapított fix terminusokban, vagyis belföldi csekknél 15 napon belül Európára szólónál 30, a többieknél 90 napon belül. Az ötödik pont a biztosítási kötvények bélyegilletékét 7 százalékra emeli, míg a hatodik az ingó eladások bélyegilletékét 2 százalékról egy százalékra csökkenti, ha a megállapodás szerint a hátralékos fizetés váltóban marad fenn.

Heves felszólalások hangzottak el a nagyváradi nyugdíjasok vasárnapi gyűlésén

Oradea-Nagyvárad, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradon vasárnap nyugdíjas gyűlés volt, amelyre a katolikus körben a nyugdíjasok nagy tömege vonult fel. A gyűlésen Dan Popiliu elnököl, aki átadta a szót Negulescu Atanasiu nyug. tábornoknak. A tábornok bukaresti utjáról számolt be és sajnálatosul értesítette nyugdíjas társait, hogy a minisztériumban csak ígéretet kapott. Megállapítja, hogy a nagyváradi és erdélyi nyugdíjasokkal igazságtalanság történt, mert a bukaresti pénzügyigazgatóság már kifizette az ilfovmegyei nyugdíjasokat. Tiltakozik a nyugdíjak kifizetésének módja ellen, melynek következtében egyik nyugdíjas követi a másikat, javasolja, hogy a gyűlés aladjon át tüntető menetté és néma tüntetéssel fejezze ki tiltakozását. Dr. Popovici Valer rendőrkezes, aki jelen volt a nyugdíjas gyűlésen ekkor szólásra emelkedett és kijelentette, hogy rendelete van, miszerint semmi néven nevezendő felvonulást ne engedélyezzen. Ezért felkéri a jelenlevőket, tartózkodjanak mindennemű tüntetéstől. Negulescu tábornok felháborodásának ad kifejezést a tiltó intézkedés fölött, mely a gyűlekezési és szólás-szabadság elveibe ütközik. Kijelenti, hogy minden tiltó intézkedést hivatalos hatalommal való visszaélésnek minősít. Néhány felszólalás után a gyűlés békésen ért véget.

Kikiáltási ár
203.068 lej
360.000 lej
105.148 lej
240.440 lej
150.000 lej
133.337 lej
112.661 lej
172.983 lej
270.000 lej
155.978 lej
121.888 lej
384.020 lej
425.506 lej
311.346 lej
277.216 lej

árlejtést hirtől
órára 310.000

Londonban egy
cseh korona

ta buza 3 szá-
ékos 2.65, árpa
kukorica 1.52,
bab 2.85.
bukaresti gabona-
entik: A buka-
készítette el
amely szerint a
15.794.160 lejre
guttatja, hogy a
súlyosan érzi
krízist, amennyi
esést mutat
ben. 1930-ban
forgalom, 1929-
millió, 1928-ban
927-ben megha-

gyűlése. Buka-
ti Bank február
évi közgyűlését

kereskedelmi
jelentik: A
mi szerződés a
a. A megállá-
ország jelentős
sz át Románia-
málisan negyven
ancia petróleum-
léka.

világmarka
megóvja Ont
a nemi
betegségek-
től.

ja vasárnap délután tartotta 2-ik gyermek délutánját a katolikus gimnázium dísztermében, ezuttal is nagy siker jegyében. A termet zsúfolásig megtöltötték az érdeklődő gyermekek és szüleik. A gondosan és ötletesen összeválogatott műsor első száma, mely egyébként az egész programnak keretet adott, Neumann Judith elől és konferenciája volt, aki mindvégig szellemesen kísérte a műsort. Bergner Evi szavalata keltett ezután megérdemelt nagy sikert. Grünwald Ágota és Steiner Judith táncra következett, a két kis művész

nó sok kedvességgel és temperamentummal nyerte meg a közönség tetszését. A csepp Strolci Hänná bájosan adta elő: „Ha én férfi volnék“ c. monológot, aki a tehetségén kívül egy igen szép gyermek-jelenség volt. Weinberger Magda intelligens egy mesét adott elő. Fischer Vica és Sámson Evi egy gavotte-ot jártak stilszerű toalettekben és megfelelő mozdulatokkal. Singer Teri először egy spanyol táncot, majd egy valcert mutatott be, nagy tehetséget és átértést dokumentálva. Táncra komoly értéket képviselt.

Rosenhtal Misi és Olga héber énekekkel szerepeltek megérdemelt sikerrel. Stein Gigi csodagyermek hegedűjátékában volt alkalma ezután a közönségnek gyönyörködni. A kis művész máris erős zenei talentumot mutatott. Bergner Evi Miki Maus táncra egy ötletben, mint kivitelben egy kiemelkedő és valóban elragadó műsorszám volt. A zongorakíséretet Bernstein Jolán és Varga Böske látták el sok megértéssel. A legközelebbi gyermekdélutánt közönségünknek az Uj Kelet útján hozzuk tudomására.

Pánbeszarábiai blokkot alakítottak Beszarábiában az összes pártok vezetői

A blokk ultimátumban követeli a kormánytól az országrész gazdasági sérelmeinek orvoslását

Bucuresti-Bukarest, január 4. Az Adevarul Kisenevből úgy értesül, hogy ott a beszarábiai vezetőpolitikuskok pártkülönbség nélkül értekezletet tartottak. A megbeszélésen a kormánypart, a nemezi parasztpárt, a liberálisok, a lupisták és Stere hívei vettek részt. Megállapították, hogy Beszarábia érdekei nagy veszedelemben vannak. A kor-

mánypárt képviselői közül csak 12 beszarábiai, a prefektusok mind ókirály ságbeliek és a közigazgatásból mind jobban szorítják ki nyugdíjazással és elbocsátással a beszarábiaiakat. A kormány nem hajlandó segíteni a súlyos helyzetben. Az értekezlet ezért kezdeményező bizottsággá alakult át és elhatározták, hogy pártokra való tekin-

tet nélkül megalapítják a pánbeszarábiai blokkot. Hétfőn újabb értekezlet volt és ezen ultimátumot szövegeztek meg a kormányhoz, amiben a terület politikai és gazdasági sérelmeinek sürgős orvoslását kéri. A jövő sítés megint tanácskozás lesz és ezen részt vesznek Stere, Inculet, Pan Halippa és Bogos is.

Országszerte megmozdultak a nyugdíjasok a nyugdíjak redukciójának kísérlete ellen

Előbb fizessék ki rendesen a nyugdíjakat, azután beszéljen a kormány redukcióról

Bucuresti-Bukarest, január 4. A kormány az a terve, hogy az összes nyugdíjakat 15 százalékkal leszállítja, energikus megmozdulásra készítette a bukaresti nyugdíjasok szervezetét. Január 5-én a bukaresti nyugdíjasok az összes kategóriák bevonásával tiltakozó gyűlést tartanak, amelyen megszövegezik a kormány elé terjesztendő memorandumukat. A pol-

gári nyugdíjasok szövetsége külön ülést tart és külön delegációt fog menesztetni a miniszterelnökhöz és a pénzügyminiszterhez. A Viitorul cikket ír a nyugdíjak tervezett csökkentéséről és megállapítja, hogy elvben talán nem lehet kifogást emelni a nyugdíjak bizonyos mérvű leszállítása el-

len, azonban előbb gondoskodjanak arról, hogy a nyugdíjasok hátralékos illetményeit kifizessék. Csak ha ez megtörténik és a nyugdíjasoknak módjuk van kifizetni adósságaikat és rendbe hozni gazdasági helyzetüket, csak azután szabadna egy nyugdíjredukciót eszközölni, ha már az okvetlenül szükséges.

Mussolini rendeletére Argetoianut, mint fasisztát fogadták Olaszországban

Vajjon mi lesz Argetoianuból, mire Berlinbe érkezik?

Bucuresti-Bukarest, január 4. Az Uj Kelet tud. Argetoianu pénzügyminisztert az olasz király hétfőn negyvenöt perces kihallgatáson fogadta. Argetoianu ezután Mussolinivel és az olasz pénzügyminiszterrel tárgyalt. Az olasz lapok méltatják a látogatás jelentőségét. A Corriera della Sera megállapítja, hogy a jelenlegi gazdasági és pénzügyi helyzetben az összes állam együttműködésére van szükség és Argetoianu római útja is ebből a szempontból értékelendő. Igaz, hogy ez az együttműködés Romániával Olaszországnak a múlt évben mintegy 300 millió lirájába került, de az olasz nép kész újabb áldozatokat is hozni a kivezető út megtalálása érdekében.

ségből nyilatkozatot adott a Berliner Tageblatt-nak, amelyben azt mondogta, hogy neki itthon nincs ellenzéke. Ezzel szemben Jorga itthon folyton arról panaszkodik — írja a Lupta —, hogy az ellenzék nem engedi őt dolgozni, méltatlanul támada és rövid időn

belül meg akarja buktatni. A lap szerint a berlini nyilatkozatnak van valami igaza, mert az ellenzék tényleg úgy tesz, mintha nem is létezne és sürte, hogy Jorga tehetetlen kormánya kilenc hónapon át zsákutcába vigye az országot.

Ujra helyreállt a normális vasuti- és telefonforgalom

Budapest és Bukarest között helyreállították a hóvihár miatt megzavart közlekedést

Bucuresti-Bukarest, január 4. Az ország számos részében tovább tartott a hóvihár, újabb zavarokat okozva a telefon, táviró és vasuti forgalomban. Bukarest telefonösszeköttetése a beszarábiai és bukovinai részekkel és számos regáti várossal is szünetelni kénytelen, Erdélyben általában javult a telefonforgalom. A vasuti közlekedés néhány bukovinai állomás között teljesen elakadt. A fővonalon a vonatok, — ha késéssel is, — normálisan közlekednek. A Simplon tegnap este késéssel érkezett a fővárosba

a bécs-budapesti gyors pedig 45 perccel késéssel, Párizsi jelentés szerint az Orient expressz 6 órai késéssel érkezett oda a romániai és jugoszláviai hófúvások miatt. A hatóságok minden intézkedést megtesznek a forgalom helyreállítására, illetve lebonyolítására. A vonalakon külön munkások dolgoznak a hó eltakarításán és a forgalmi akadályok elhárításán.

A CFR a legutóbbi jelentések szerint a vonatközlekedés az ország legnagyobb részében helyreállt, mégcsak Bukovinában vannak meg forgalmi zavarok. Bukarestből valamennyi vonat a rendes időpontban indult és jelentékenyebb késés nélkül futott be. A telefon és táviró forgalom is helyreállt, még csak néhány vonalon folynak a helyreállítási munkálatok. A külfölddel is javult a helyzet. Bukarest és Budapest között már felvették a telefonforgalmat.

A Zsidónő Szakácskönyve
1600-né több kitűnő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vázsondíteses könyv
ÁRA: 300 LEI
K a p k a t é s z
UJ KELET könyvostályában

A Transilvania Butorgyár
(Unió ucca 1. emelet)
leszállított áron
hoz piaera: szalon garnitúrákat, szalon és teasztalkákat. Heverők, recamierek, hinta és zongoraszékek, valamint csóbutorok hatalmas választékban.
Az ideen csak praktikusajándékozhat.

Zsidók pénz nélkül

— Regény az amerikai zsidó proletárok életéből —
IRTA: MICHAEL GOLD

A legrosszabb, amit elkövettem az volt, hogy vonakodtam azt a lányt feleségül venni, akivel a születésem előtt eljegyeztek. A lány neve Miriam Glotzer.

Az ó-hazában szegény csak leány utódokkal birni. Minden ortodox zsidó kéri az eget, hogy fiukkal áldja meg, hogy ezek, ha ő már egyszer meghalt, kadidisch mondjanak érte és nevét életben tartásáért a világban.

Viszont az is rossz, ha csak férfiutódok vannak és egy leány se. A talmud úgy tanítja, hogy egy családban ugyanannyi fiúnak, mint leánynak kell lenni.

Anyámnak, az Isten nyugosztalja, négy leánya volt és attól félt, hogy fia utódok nélkül fejezi be az életét. Ekkor elhatározta, hogy elmegy egy híres rabbihoz, hogy a segítségét kérje.

Moische Glotzer felesége, a szomszéd-asszonyunk vele ment. Ez az öreg asszony azt kérte a rabbitól, hogy legyen segítségére abban, hogy leánya születéséért, Ennek az asszonynak a családja csupa fiúból állt.

A rabbi egy negyven mérföld messzire fekvő faluban lakott. Híres rabbi volt és méltó a hírére. Anyámon és a szomszéd-asszonnyon csodát tett.

Anyámnak vonakodás nélkül a rabbi a következőket mondta:

— Az Isten megsegít. Menj haza. Légy türelmes. Egy év leforgása alatt lesz fiad, egy Ben Zucher.

— Ha megszületik, a férjed hozzon egy élő halat és én nevet adok a fiadnak.

Moische Glotzer feleségének a rabbi, miközben elgondolkozva a szakállát simogatta, a következőket mondta:

— Bár megsegítene Isten egy leányt! Istenen kívül azonban semmisen bizonyos.

Anyám teli volt örömmel, a szomszéd-asszony, bár kevésbé örült, annál inkább reménykedett. Hazafelé a következőket mondta anyámnak:

— Neked egész biztos, hogy fiad születik, én ugyanolyan biztos vagyok, hogy lányom lesz. A férjeinknek a hitközségben ugyanaz a rangja, Istenbe vetett bizodalunkat igazoljuk azzal, hogy jegyezzük el egymással a mi még meg nem született gyermekeinket.

Anyám beleegyezett. A legközelebbi faluban, ahol a postakocsi megállt, megkértek pár zsidót, hogy legyenek az eljegyzés tanúi, egyenként mézeskalácsot és egyanak snapszot. Régi zsidó szokás a gyermekeket születésük előtt eljegyezni. Amerikában hála Isten feledésbe merült.

Nu, egy éven belül pontosan, ahogy a rabbi bement, anyám szült egy fiút: engem, Glotzerné pedig egy leányt.

Ez a csoda még híresebb tette a rabbit. Amint híre ment, Románia és Galicia legtavolabbi vidékeiről jöttek az emberek hozzá; minden zsidó, akinek gondja volt és minden asszony, aki gyermeket akart, felkereste.

Születésem után apám elutazott a rabbihoz, hogy az élő halat átadja neki, ahogy kívánta s pénzzel kifizesse s a nevet átvegye tőle.

A rabbi elfogadta a halat és a pénzt s nevet is adott. Ezután a következőket mondta apámnak:

— Hogy a gyermek férfivé nőjön és gazdag legyen, a következő utasításokra kell tekintettel lenned. Ha hazaérsz, mielőtt belépnél a házadba áss ki valami kis földet a küszöb alól. Azután, miközben bemegy, gondosan a mennyezetről a jobbkezeddel végy le egy pókhálót. Azután menj ki a piacra s az első koldustól, akit látsz, legyen az zsidó, vagy pogány, adass magadnak egy pennyt és egy kenyérszeletet. Azután vedd ezeket a különböző dolgokat, csavard egy piros kendőbe és akaszd a gyermek nyaka köré. Ez a gyermek egész életén keresztül amulett lesz betegség, szerencsétlenség és megigézés ellen. S még egy utasítás: csak fehér vászonban járassd a gyermeket, mindaddig a napig, amikor ő tiltakozik ez ellen.

Mindezt pontosan követtem s nagyon sok bánatot okoztak vele nekem.

Először is a fehér vászon miatt. Játékszövegaim ujjal mutattak rám, mert oly különösen voltam iltózza, egész fehérben. Kötelkedtek velem, néha csuhának, máskor pedig kis hullának nevezték. Egy nap, négy éves koromban, sirva

mentem haza, miután nagyon megkínóztak. Ezt mondtam az anyámnak:

— Mamma, menj a piacra és végy két ruhát nekem. Nem akarok tovább fehérben járni.

A cserét azonnal megcsinálták. Szüleim tele voltak örömmel. Minden úgy történt, ahogy a rabbi megígérte: a rabbi tényleg csodatevő volt. Ettől kezdve nem kellett fehér ruhában járnom.

Nem ily egyszerűen végezték azok a gondok, amiket a menyasszonyom okozott. Ha játszóársaim ingereltek azzal, amiért fehér ruhában jártam, úgy egész a végigkínóztak, amikor értesültek az eljegyzésemről. Éveken keresztül csak az a gúnynevem volt, hogy a chusen, — a kis völgy.

Micsoda örömmel volt ezen a néven! Balsorsom mennyi sok marakodást tudított rám! Így tanultam meg Miriamot, a menyasszonyomat gyűlölni.

Miriam csöndes, kicsike, fekete hajú és szemű, barátságos természetű lányka volt. De valahányszor találkoztam vele, elkaptam a hajánál fogva és felpofoztam.

— Menj innen, nem bírlak ki, — mondtam neki. Könnyek gördültek ki a szeméből és elment.

Egyszer panaszkodott az anyámnak:

— Néni, — mondtam — miért üt engem Herman. Anyira szeretem és mégis mindig megver.

Erre ezt mondtam:

— Azért verem, mert ő a hibás, amiért mindenki kis völgynek nevez. Nem akarom feleségül venni.

Az apja mézáros volt. Rossz, fekete-szész pálinkát mért ki a parasztnak és pénzt kölcsönzött. Megesalta a parasztokat és nagyon jómódu volt. El szokott hozni a jánit és megcsinálni a fejem:

— Nu, hogy megy az én kis maszkimnak, az én vőmnek? — kérdezte.

Ugy bánt velem, mintha a tulajdona, a fia volnék. Már egész kicsi koromban baragudtam ezért. Mint valami sötét felleg, úgy lógott felettem az egész ügy. Szokása volt szemügyre venni és lá-

bainat, a vállamat, a nyakamat végigtapogatni, ugyanazon a gyanús módon, ahogy ő, a mézáros vásárok alkalmával a marhákat végigtapogatta.

Kérdéseket tett föl a talmudból, hogy lássa, vajon jó tanuló vagyok-e. Így tartott ez évekig. Bennem nőtt a gyűlölet, de nem mertem nyíltan beszélni.

Egy tavaszi napon, tizenhat éves koromban megjelent ez az ember nálunk, a legjobb szombati ruhájában.

— Itt az idő, — mondotta apámnak. — Csináljuk meg a szerződést a gyerekeink eljegyzéséről!

Apám beleegyezett. A dátumot a legközelebbi hétre állapították meg. Hirtelen előtört a kétségbeesés. Volt egy jó barátom, egy Simon nevű fiu, nagyon okos volt.

— Simon, — mondtam — én nem akarok házasodni. Nem akarom ezt a lányt feleségül venni. Mit tegyek?

— Semmit se, — válaszolta. — Nem tudsz tenni semmit. Előbb kellett volna beszélned, most már késő.

Apám a szabóhoz vitt és csináltatott egy csinos yamalkát, selyemből és egy selyem kalapot. Azután elvitt a szuszterhoz és csináltatott egy pár selyemcipőt.

A két család ajándékokat cserélt egymásközött. Miriam apja küldött nekem egy bundát, egy csodaszép pergamentre irt talmudot és egy aranyórát. Apám Miriamnak fehér selyem menyasszonyi ruhát, gyűrűt s egy gyöngyökkel kirakott aranyláncot adott, mely ikanyámtól származott és nagyon értékes volt.

Egy hétre rá a falu legjobb lovatól vont szekéren menyasszonyom házába mentünk.

A szívem égett, mint a tűz. Utközben mindenki nevetett és snapszot ivott, én azonban a legjobban szerettem volna sírni. Késő, késő! Évekkel ezelőtt kellett volna tiltakoznom ez ellen a házasság ellen!

Miriam háza nyüzsgött a rokonoktól és a barátoktól. Ettek, ittak, táncoltak. Bor, snapsz, hizott liba, kalács, mindenféle befült, dió, gyümölcs, minden volt, halomszámba.

Két öreg zsidó hegedűs és egy klarinétos vidám zenekart csaptak. Az emberek bort adtak inni és én ittam, de nem lettem vidámabb tőle. Azon gondolkodtam, mit tegyek.

Miriam hozzám jött és csöndes modorban beszélgetett velem. Miriam kellemes, derék, okos lány volt. Komikus érzésem volt ha ránéztem. Ha nem kényserítették volna, hogy feleségül vegyem, valószínűleg beleszereték. Ez volt az érzésem.

(Folytatjuk)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A cluji Román Opera műsora:

Szerda, január 6: Cigánybáró.
Csütörtök, január 7: (délután) Traviata.
Péntek: január 8: Tosca.
Vasárnap, január 10: (délután) Cigánybáró.

Színház-Művész műsora

Kedden: Nincs előadás.
Szerdán d. e. 11 órakor matiné: Bureszk műsor. Helyárak: minden helyjegy csak 10 lej.
Szerdán 3, 5, 7 és este 9 órakor premier: Ufa-attrakció. Gyilkosság a Studióban. Az évad legizgalmasabb hangos bűnügyi filmje, a nagy filmstudiók életéből. Idegvesztő hajsza a misztikus gyilkos után. A gyilkos menekülési kísérlete a felgyújtott atelier kulisz-szálnak lángtengerében. Helyárak: a 3 órai előadás minden helyjegy 10 lej. Az 5, 7 és 9 órai előadásokon 10, 15 és 20 lej.
Csütörtökön 3, 5, 7, 9 órakor: Gyilkosság a Studióban.
Pénteken 3, 5, 7, 9 órakor: Gyilkosság a Studióban.
Szombaton 3, 5, 7 és este 9 órakor premier. Az amerikai filmgyártás ezidei legnagyobb exotikus filmreklame, messze felülmulja a Hindu siremléket Hihetetlen sikerrel került bemutatásra ugy az amerikai, mint Európa nagy hangos filmszínházaiban: a Fehér fogoly. (A borneói maha-

CORSO-MOZGO MŰSORA

Kedden nincs előadás.
Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Feleségem a szélhámos, pazar kiállítású filmregény. Főszerepben Nagy Kató és Heinz Ruhmann.
Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Feleségem a szélhámos.
Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Feleségem a szélhámos.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Feleségem a szélhámos.
Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Feleségem a szélhámos.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, január 5.

Bukarest. 19.40: Grammfón. 20: Zenekari hangv. 20.45: Tenorhangv. 21.05: Rádiózenekar. Utána hírek.
Budapest. 9.15: Szalónzenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Grammfónhangv. — 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesedélután. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novella. 5.30: Operatrészl. 6.30: Francia nyelvoktatás. 7: Orgonahangv. 8.35: Radó József és Vass Henrik szerzeményei. — 9.45: Pontos idő, hírek, majd cigányzene. Bécs. 19.30: Közv. az Operából.
Berlin. 21.10: Zenekari hangv.
Frankfurt. 18.05: Szórákötő zene.
Hamburg. 19.30: Szórákötő zene.
Stuttgart. 19.30: Citeraverseny. 21.10: Szórákötő zene.
Városl. 17.35: Filharmonikus hangv. — 20.15: Népszerű hangv. 22.50: Táncezene. Poznan. 19.35: Grammfón. 20.15: Nép-

szertü hangv.
Kattowitz. 22.10: Zongoraverseny.
Riga. 20.30: Lett művek. 22: Katona indulók.
Prága. 17.55: Grammfón. 19.20: Duett est. 21.30: Hegedűverseny.
Milánó. 19: Könnyű zene. 21: Szimfónikus hangv.
Róma. 21: Vonósnegyesek.
Oslo. 22.05: Fuvószene.
Toulouse. 20: Grammfón. 20.45: Operatrészl. 21: Werther: Lujza, stb. részl.
Szerda, január 6.
Bukarest. 19.40: Hangv. 20: Fuvola hangv. 20.45: Zongorahangv. 21.15: Cselló.
Budapest. 9: Hírek. 10: Egyházi zene. 12.30: Pontos időjelzés, időjárás, majd az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 2: Grammfónhangv. 3.45: Mese délután. 6: Zenekari hangv. 7.20: Régi magyar táncok. 8.30: Hangv. 9: Bartók Béla zongorahangv. 10: Pontos idő, majd az Ostende jazz.
Bécs. 19.30: Dal- és áriest.
Berlin. 21.30: Mozart: Esz-dur ötös.
Breslau. 22.45: Tánce- és szór. zene.
Frankfurt. 20.05: Lorand Edith és zene kara.
Hamburg. 22.30: Táncezene.
Langenberg. 20: Dvorak és Csajkovszkij műveiből.
Lipsee. 21.25: Táncezene.
Stuttgart. 22.45: Táncezene.
Varsó. 21.25: Dales.
Poznan. 16.40: Grammfón. 20.15: Könnyű zene.
Kattowitz. 21.25: Énekhangv. 21.55: Vonósnegyes.

APRÓ HIRDETÉSEK

DUMPING ÁRAK!
Siessen szükségletét beszerezni! 1931. december 31-ig.
Eddig még nem létezett olcsó árban szállítók: Frissen olvasztott **ארטה כשר**
Libazsirt, hajt és bőr, legprimább füstölt libahúst. Friedmann Sámuel Oradea, Cuza Voda 6.
Ne téveszse össze cégemet. Kérjen árajánlatot.

Hölgyek figyelmébe. Legújabb
Bubi paróká transzformáció villanyal gondórtva, mely 6-8 hónapig megtartja a hullám és göndöröket felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Str Memorandum 10.

Tekintse meg végkiállításomat! Párnázott angol garnitúrák, antik butorkok, egyes darabok minden elfogadható árrért. Schneider butoraktár Str. Saguna 24.

Házelasadás. A Str. Filipescu (Szentlélek u.) 1. szám alatti és a Str. Calugărilor (Kisszamos u.) 6. szám alatti ház előnyös feltételekkel eladó. Érdeklődők forduljanak a Kereskedelmi Hitelintézet Rt. Igazgatóságához, P. Unirii 20.

Fogászati rendelő vidéki városban családok miatt eladó, esetleg a praxist átvehető. Értekezni Sanitas-Dental-depot Cluj, Str. Iorga 22.

Keresünk megvételre jókarban levő 12-18 köbméteres négyzetes használt vas viztartályt. Orth. Idr. Hitközség Oradea.

Urileány lakást ellátással kaphat. Str. Alexandri 10. földszint, dr. Hirschnél.

Egyetemi hallgató teljes ellátást keres. Ajánlatokat „Olcsó” jelíre a kiadóba kérek.

Vidéki ortodox zsidó intézmény keres agilis, megbízható utazó pénzbeszédőt. Személyi adatokat, eddigi működést és referenciákat tartalmazó ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Megbízható” jelíre.

Egy elsőrangú vállalathoz 150-200.000 lejlel társat keresek. Garantálok haví 8000 lej tiszta jövedelmet. Cim a kiadóban.

Nagyon olcsón kiadó butorozva vagy anélkül különbejáratu szoba. Értekezni Trpad. u. 15. A házmeztérnél.

MEGHAL... melegen érző... dobogni. Egy... ma el az élők... kódot egy szá... gesen figyelte... zanát, hogy... nyujthasson ot... sebtől vértett... Ez a három sz... a máramarosszi... egy olyan férfi... sziget zsidóság... emberszeretét... retet és az... pompás aranyk... nom, szenzibilis... lelke, amelynek... élet minden fá... rreggel még a... toskodott, éde... böl. Ma reggel... korra, ahol n... visszatértebe... örökre pontfót... cselekedetekben... marossziget zsi... embert siratja... — Esős idő v... tik: A Meteorol... nózisa szerint... mellett sok hely... Az enyhülés és... is ki fog terjed... — Bécsben S... szonnyolc ember... ban. Bécsből jel... magad milder... évben is eredeti... új esztendő bek... 28 tagja elnökö... 68 éves orvossal... jén a Dunához v... ban egy darabon... fátylát tartva... vántak mindenki... évi jókívánságai... datukat: „Hütsd... — Háromszázt... Egyesült Allame... tik: Az Egyesül... népszámlálás s... indián lakik, az... Columbus partn... hermadrészkü. k... lahoma államban... indián törzs néve... — Az orvos s... Csak most derül... Leblanche hamu... két héttel ezelől... külöznak lett... halála azért tra... tudós egész életé... sére áldozta és k... a tuberkulózis in... NATHATOL... — Fuzsimura... muiva mehet férj... Jelentettük annak... nak, a duszdagod... tokzatoss haláláról... uappal ezelött... hajóra, hogy tár... dulásra menjen... gözös kezdődött... zsimura eltűnt... gal gyanusították... aki azonban tisztá... Fuzsimura halála... került megoldani... ból írják, Fuzsim... Newyorkból, hogy... zon négy kis gyer... szony férjhez ve... egy kéréje, de re... zött eltűnt férjé... csak hét év múl... amerikai törvénye... várnia az özvegye... tik vágya és férj... egy Juichi Kono n... Ezt a hét eszten... San Franciskóban... — Az Orvosi S... megjelent gyakorl... külfözetetlen kala... orvosnak. A három... terjedelmű igen go... dagon illusztrált l... kovits Izidor (Clu... és dr. Herskovits... mert röntgenszako... mely összegért má... mentesen szállítj... tala, később kizáró... ben kapható.

HIREK

MEGHALT KRAUSZ IMRE. Egy melegen érző zsidó szív szünt meg ma dobogni. Egy igazi nemes lélek költözött ma el az élők sorából. És örökre lecsukódott egy számpár, amely oly mélységgel figyelte a zsidó élet minden mozzanatát, hogy segítséget és oltalmat nyújthasson ott, ahol az élet a nyomor sebétől vérzett. Meghalt Krausz Imre. Ez a három szó ma mélyen belenyilatott a máramarosszigeti zsidó szívekbe. Mert egy olyan férfiut vesztett el Máramarossziget zsidósága, akinek életét az igaz emberszeretet, az igaz zsidó testvéri szeretet és az áldozatkész jótétemények pompás aranykoszorúja fonja át. Egy finom, szentibélis, nemes hangszere volt a lelke, amelynek hurjai rezonáltak a zsidó élet minden fájdalmára és örömére. Ma reggel még a szefárd templomban ajátáskodott, édesapja Jahrzeitja alkalmából. Ma reggel még kiutazott Nagybozsokorra, ahol nagy faültetést vezetett. És visszatérteben egy hirtelen belső roham örökre pontot tett érdeműs és áldásos, eszelekedetekben gazdag életére. Máramarossziget zsidósága az igaz jó zsidó-embert siratja benne. (d.)

— És idő várható. Budapestről jelentik: A Meteorológiai Intézet időjárásprognozisa szerint erős északnyugati szelek mellett sok helyen újabb esők várhatók. Az enyhülés és olvadás a keleti részekre is ki fog terjedni.

— Bécsben Szilveszter éjszakáján huszonnégy ember uszott a szabad Dunában. Bécsből jelentik: A bécsi „Hütsd le magad mindennap"-egyesület ebben az évben is eredeti módon ünnepelte meg az új esztendő beköszöntését. Az egyesület 23 tagja élőkével, Panesch Károly dr. 68 éves orvossal az élén, Szilveszter estéjén a Dunához vonult és éjfélkor a Dunában egy darabot leusztott, egyik kezében fáklyát tartva. Az uszók harsányan kívánták mindenkinek boldog újévet és újévi jókívánságokhoz hozzátették jellemadatukat: „Hütsd le magad mindennap!”

— Háromszázötvennégyezer indián él az Egyesült Államokban. Londonból jelentik: Az Egyesült Államokban a legújabb népszámlálás szerint 314.000 vörösbőrű indián lakik, azaz 14.000-rel több, mint Columbus partraszállásakor. Közülük egyharmadrészt körülbelül 101.000 fő, Oklahoma államban él, ahol az öt civilizált indián törzs neven ismeretesek.

— Az orvos sorsa. Berlinből jelejtik: Csak most derült ki, hogy Emil Ludwig Leblanche hamburgi orvosprofesszor, aki két héttel ezelőtt halt meg, gégefőtuberkulózisnak lett az áldozata. Leblanche halála azért tragikus különösen, mert a tudós egész életét a tuberkulózis leküzdésére áldozta és kutatásai közben szerezte a tuberkulózis infektációt.

NÁTHATOL mentesít: Anacot.

— Fuzsimura özvegye csak hét év múlva mehet férjhez. Londonból jelentik: Jelentették annakidején, hogy Fuzsimurának, a dúsgazdag japán kereskedőnek titokzatos haláláról. Fuzsimura néhány hónappal ezelőtt Newyorkban felült egy hajóra, hogy társaságával együtt kirándulásra menjen a tengerre. Vidám pezsgőzés kezdődött a hajón és reggelre Fuzsimura eltűnt. Annakidején gyilkosság-gal gyanúsították Chaplin volt feleségét, aki azonban tisztázta magát a vádak alól. Fuzsimura halálának titkát maig sem sikerült megoldani. Amint most Newyorkból írják, Fuzsimura felesége elköltözött Newyorkból, hogy San Franciskóba utazzon négy kis gyermekével. Fuzsimura asszony férjhez szeretne menni és van is egy kérése, de rejtélyes körülmények között eltűnt férjének holtanyilváltása csak hét év múlva történhetik meg az amerikai törvények szerint. Hét évig kell várnia az özvegynek, amíg beteljesedhetik vágya és férjhezmehet udvarlójához, egy Juichi Kono nevű japán kereskedőhöz. Ezt a hét esztendő Fuzsimura asszony San Franciskóban akarja kivárni.

— Az Orvosi Szemle kiadásában most megjelent gyakorlati röntgenológia nélkülözhetetlen kalauza minden röntgenező orvosnak. A háromszáz oldal meghaladó terjedelmű igen gondosan kiállított és gazdagon illusztrált kötet szerzői: Dr. Herskovits Izidor (Cluj), dr. Herskovits Jenő és dr. Herskovits Ferenc (Bukarest) ismert röntgenszakorvosok. Ára 480 lej, mely összegért még e hó folyamán portómentesen szállítja a Szemle kiadóhivatala, később kizárólag könyvkereskedésben kapható.

Elérkezett az utolsó alkalom

amikor még kipróbálhatja szerencsáját és egy 100 lejes Zsidó Kórház sorsjeggyel könnyűszerrel

milliomos lehet

Százan és százan nyertek már kisebb-nagyobb összegeket a Zsidó Kórház sorsjátékán.

Január 12-én lesz az utolsó húzás

amelyen az 1.000.000 lejes főnyereményen kívül még számos nagy nyermény kerül kisorsolásra. Ne habozzék tehát, hanem

Vegyen még ma Zsidó Kórház sorsjegyet

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld egy sorsjegyet a Zsidó Kórházegyesület Központi Sorsjátékintézőségére, Cluj, Piata Unirii 20.

— Egész Spanyolországot óriási hóréteg borítja. Párizsból jelentik: A Pyreneusokban, továbbá az északspanyolországi Santander környékén 20 fok hőmérséklet mellett havazik. Santander körül egy méteres hó van. Farkascsordák károkat okoznak az állattalományban. Az ókasztíliai Burgos a nagy hóesés miatt teljesen el van zárva a külvilágtól. Sem országúton, sem vasútvonalakon nem lehet egyelőre megközelíteni. A Földközi tenger francia és spanyol partvidékén 24 órája tartó orkán akadályozza a hajó és légi forgalmat.

— Hélet az oroszországi élelmiszerjegyhamisító tisztviselők bünperében. Lenin-grádból jelentik: A szovjetbiróság élelmiszerjegyhamisító szövetkezeti tisztviselők mostre-bünperében 49 vádlott közül négyet halálra, a többieket 2—8 évi szabadságvesztésbüntetésre ítélte.

— Agy- és szívérelmeszesedésben szenvedő egyéneknek a természetes „Ferenc József keserűvíz megbecsülhetetlen szolgáltatást tesz azáltal, hogy a beltartalmát kiméletesen távolítja el. Tudományos tapasztalatok kétségtelenné tették, hogy a Ferenc József víz számos féloldali hűdésben fekvő betegnél is megtette a kellő hatást s így nagy megkönnyebbülést okozott. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A spanyol csendőrség parancsnoka a legerélyesebb rendszabályok életbeléptetését követeli a szélsőséges elemek ellen. Madridból jelentik: A badajozsi halálos végű sulyos savargások ügyében Sanjurjo tábornok csendőrségi parancsnok felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, melyben közölte, hogy a szélsőségekkel folytatott közelharcban négy csendőre életét vesztette. A főparancsnok a legerőteljesebb usításokat kéri az anarchia letörésére, különben a maga kezdeményezéséből szembe fog szállani embereinek élén a radikálisokkal.

ARTIN a legideálisabb, hashajtó.

— **Betörőbanda garázdálkodik Székelykocsárdon.** Tudósítónk jelenti: A karácsonyt megelőző napon, éjfélkoriban vakmerő rablótámadást követett el egy jól megszervezett rablóbanda Antal Ferenc vasutas lakásán. A vasutas 60 éves felesége egyedül tartózkodott otthon, mert férje Bukarestben teljesít szolgálatot. Az ismeretlen, aláreos betörők behatoltak a lakásba és addig ütlegelték az öregasszonyt míg ajultán összeesett. A rablók ezután átkutatták a házat, majd mikor az ajult asszony magához tért, kényszerítették, hogy a házban található készpénzét átadja nekik. Az öregasszony kénytelen volt férjének egy havi fizetését odaadni. Távozásuk előtt a rablók figyelmeztették Antalt, hogy ha kimerészel lépni a házból, hátrahagyott őrszemükkel megölelik. Antalé csak másnap reggel mert feljelentést tenni a csendőrségen, melynek ekkor már nem sikerült felkutatnia a tetteseket. Ezen felbátorodva a rablók még két esetben követtek el támadást, amelyek azonban sikertelenek maradtak. Rablást követtek el a pap házában is, aki azonban felbért a zajra és olyan lármát csapott, hogy az egész falu összecsendült. A rablók menekülését az egybegyűltek mind jól láthatták. A csendőrség erőyes nyomozást vezetett be a tettesek kézrekerítésére.

— Berthelot francia külügyi államtitkár Londonban. Londonból jelentik: Berthelot francia külügyi államtitkár négy napos tartózkodásra az angol fővárosba érkezett. Francia hivatalos magyarázat szerint az államtitkár útja a most megnyitott londoni francia művészeti kiállítással áll kapcsolatban. Az angol főváros politikai körében ezzel ellentétben meg vannak győződve, hogy az államtitkár fel fogja használni az alkalmat arra, hogy Macdonaldnál és sir John Simonnal látogatóst tegyen s tárgyaljon aktuális pénzügyi és gazdasági kérdésekről.

— Lázadás Argentina egyik tartományában. Londonból jelentik: Argentina Embrieros tartományában lázadás tört ki. A lázadást Irigoyen volt elnök híveinek tulajdonítják.

— A faláb, mint mentőöv. Londonból jelentik: Alex Stark matróz az Edith bárkáról Halifax közelében a tengerbe esett. Menthetetlenül megfulladt volna, de szerencsére egyik lába parafából van, amely két óra hosszat a víz felett tartotta, amíg egy segélyesnek megtalálta.

NEMES TÁPANYAG, tiszta táperő: Ovomaltine.

— **Szenátorválasztás Jugoszláviában.** Belgrádból jelentik: Jugoszláviában tegnap 46 szenátort választottak. Általában a kormánylistán szereplőket választották meg. A szenátus többi 46 tagját a király fogja kinevezni.

— **Sómér táncdélután.** Ne mulassza el előjönni a kolozsvári Sómérok holnap délután a KAC klubban rendezendő táncdélutánjára, ahol a Yung Boys Band kiváló jazz zenekara mellett délután fél 5 órától este 10 óráig táncolhat. A táncdélután nagy meglepetése a legújabb táncsláger a Rumba. Mindenki ott lesz, szenzációsan fog mulatni.

— **Magyar irredenta a bukaresti kamarában:** Az unitárius egyház harca Borbély Istvánnal; Rendbehozzák a Marmarosch Bankot; Izraelita generálisok diktatúrája a vásárhelyi Magyar Pártban; Nyílt levél a Minerva igazgatóságához; Elvi döntés a szatmári Bartók-patika ügyében; a Romcomit nem hagy békét Bürgereknek; A fiatal Horthy és Bajor Gizi autótúrán; Fidler szatmári püspököt kérdőre vonta Cisar érsek; Papakasztás készült Váradon; Titkos Ilonka házat vett; „Dicsérjük egymást” temesvári asztaltársaság ülései; Fejér Gábor végre elhelyezkedett; Bitumenék a székely fővárosban és még sok más nagyszerű cikket hoz az Erdélyi Futár újévi száma. Szögyényi Kiss Endre országosan elterjedt kiténő lapja minden városban kapható. Az Erdélyi Futár ára 15 lej. Kiadóhivatala: Cluj, Str. Berde 2. Mutatványszámot kérjen.

— **Titokzatos pénzhamisítóbándát fedeztek fel egy szamosfalvai vendéglőben.** A múlt hét egyik napján jelentették Vertan kolozsvári rendőrkomiszárnak, hogy a szamosfalvai „Curtu” vendéglőben hamis husz és tíz lejeseket kapnak vissza a vendégek a fizetésnél. A kocsmároost kivallatták, aki beismerte, hogy Pantea patái lakostól kapta a hamispénzt. Vertan komiszár az ügyességi végzéssel azonnal kiment Patára és letartóztatta a pénzhamisító lakost, akit azonnal Kolozsvárra hoztak. Vertan komiszár összesen 30 darab huszlejes és 114 darab tízlejes hamis pénzt talált a műhelyben, valamint a gipszmintákat és a gépkatricséket is lefoglalta. A kérdés most, hogy Curtun kívül van-e bűntársa még Panteanak, mekkora a már elhelyezett hamispénz összege és kinél van forgalomban.

NAPRÓL NAPRA

Az amerikai Cincinnati-ben egy Charles Holbert nevű munkás egy épülő ház 14-ik emeletéhez támasztott állványzatról lezuhant. A munkás esés közben többször lassította esését az alsóbb emeleték kiálló gerendázatában, úgy, hogy a végén baj nélkül talpraesett, majd cigarettára gyújtva újra visszament a magasban levő munkahelyére.

A washingtoni központi építkezési hivatal tájékoztatója szerint évente 2000 millió dollár felesleges építkezési kiadást meg lehetne takarítani gyárilag készülő házak igénybevételével. Arra kellene törekedni, hogy az építkezések 80 százaléka részére készen vigyék az üres telkekre a házak alkatrészeit.

Az amerikai alabamai Gainsvilleben már két év óta nem vált szükségessé adókivetése. A város polgármestere kiadott jelentésében legutóbb is megállapítja, hogy a város pénztárában jelentékeny felesleg van és semmi adóssága sincsen. Emiatt aztán a jövő évre sem fognak kivetni adókat Gainsville lakosaira.

A Leviathant, az Egyesült Államok legnagyobb személyszállító luxushajóját utas hiány miatt dokkban helyezték el áprilisig.

C. P. Scottot, a Manchester Guardian félévszázadokon át volt főszerkesztőjét, aki 83 éves korában meghalt, tegnap eltemették.

A krízis pár napon belül eléri mélypontját. Tudósítónk írja: Európa összes nagy politikusi egybehangozón tették újévkor azt a nyilatkozatot, hogy a gazdasági depresszió elérte mélypontját. Egy világszerte jól ismert politikus már közelebbi dátumot állapított meg, amikor azt a kijelentést tette, hogy a gazdasági krízis január 9-én eléri a mélypontját s e nap után a konjunktúra kezdete fog kibontakozni. Január 9-e így valóban ünneppnapja lesz a világnak, amelyet nagy vigasság közepette kell megünnepelni. Eppen ezért mindenki menjen el a Haggibbor bábra, melyet a Haggibbor szemfüles vezetősége éppen január 9-re rendez meg. Miután a mai világhban amugysem akadhat jobb szórakozás, mint a Haggibbor bál, az emberek megjelenése ezen akkor is indokolt lenne, ha a fentemlített politikusi prognózisa nem felelne meg a valóságnak.

— **Aranylakodalom.** Megható családi ünnepély zajlott le a napokban Smieł Jakab régi kolozsvári polgár aKsa ucca 16 sz. alatti házában. A tiszteletreméltó házaspár most ünnepelte házasságának ötvenedik évfordulóját, melyen a nagy-kiterjedésű család minden tagja résztvett és halmozta el szerencsekívánataival az ünnepelteket.

— **Orvosi hír.** Dr. Moldovan Párizsban végzett és gyakorlott orvos Máramarosszigeten Bogdan Voda ucca (Rákóczy ucca) 48 szám alatt a volt dr. Hegyessy-féle házban rendelőjét megnyitotta.

— A nézők közé hullott egy párizsi cirkuszban a lámpa, egy embert megölt, tizenegyet megsebesített. Párizsból jelentik: A Medrano-cirkuszban előadás közben a tetőről a zsufolt nézőtér nézői közé zuhant egy nagy villanyos lámpa. A lezuhant lámpa egy leányt megölt és a szét pattant szilánkok tizenegy embert megsebesítettek.

Vidám sarok

Társaságban arról beszélnek, hogy a hasonlóság milyen fatális tévedésekre ad okot. Egy arisztokrata belészól a társalgásba:

— Valóban én is észrevettem ezt a... izét a hasonlatossággal... A napokban megyek az uccán és képzeljétek, szembe jön egy bricsesszes embech, chát az chettenetesen hasonlított az intézőmhöz és a hasonlóság olyan meglepő volt, hogy a bricsesszes embech leveszi a kalapját és így szól:

— Alázatos szolgálja méltóságos Gchóf uch, csak azécht bátochkom megszólítani, mecht délután lemegyek a pusztácha, nem tetszile valamit izenni a méltóságos gchónék?...

UJ KELET *Legújabb hírek*

Egy kínai marsall árulása következtében Mandzsuria teljesen a japánok kezére jutott

Kínában óriási az izgalom Kin-Csau megszállása miatt. A legközelebbi időben megtörténik a japán protektorátus alatt álló, önálló Mandzsuria proklamálása. Japán katonák brutalizálták a mukdeni amerikai konzult

London, január 4. Hosszu vajadás után, a Népszövetség intervenciójának csufos bukása mellett eldőlt az a küzdelem, mely Mandzsuria birtokáért az imperialista japán csapatok és a kínai hadsereg között hónapokon át tartott izgalomban a világ közvéleményét. E pillanatban a japán katonai erőszak győzött a történelmi jog és méltányosság fölött abban a Mandzsuriában, amelynek lakossága többségét kínaiak képezik s amelyre a japán imperializmusnak hatalmi szempontokból, ezenfelül pedig a rideg gazdasági érdekei miatt van szüksége.

Annak ellenére, hogy Amerika érdekei határozottan ütköznek azokkal a japán érdekekkel, melyek Mandzsuria okkupálását előkészítették s annak ellenére, hogy a Népszövetség határozott formában megtiltotta Japánnak Mandzsuria birtokbavételét:

tegnap óta egész Mandzsuria fölött a japánok vették át egy katonai, mint a közigazgatási hatalmat, míg a kínai hadsereg, valószínűleg árulás következtében, teljesen kivonult Mandzsuria területéről.

A japánok ugyanis a tegnapi nap folyamán befejezték Kin-Csau megszállását s a városban egyidejűleg ostromállapotot léptettek életbe. Kínában természetesen óriási izgalom váltott ki Kin-Csau birtokba vétele. A diákok Sanghaiban és Nankingban a kormány ellen tüntettek és a háború azonnali megüzenését követelték. E hét folyamán Kína valószínűleg gyásznapot tart Mandzsuria elvesztése miatt.

A Petit Parisien című párizsi lap értesülése szerint a Kína részére oly tragikus fordulatot Csang-Hszü-Liang kínai marsall árulása idézte fel, aki ellenállás nélkül adva fel Kin-Csaut, összeajtszotta a japánokkal.

Általános az a meggyőződés, hogy a japán politika céljai között szerepel a Kínától független Mandzsuria kikiáltása, mely a legközelebbi időben meg fog történni.

A japán protektorátus alatt megalakuló új önálló Mandzsuria kormányában az áruló Csang-Hszü-Liang jelentős pozíciót fog kapni.

A feladott Kin-Csauból egyébként a kínai vezérkar és a tartományi kormány a kínai Nagy Fal mögötti Lau-Penbe érkezett. Egyidejűleg japán tengerészeti tüzérség tegnap egész napon át lötte a mukden-pekíngi vasutvonalat. A forgalom a vonalon szünetel, mert a lövedékek több helyen felszakították a vasuti síneket és megrongálták a pályát.

A japán imperializmus brutalitására és megrészegedtségére, a borzalomnak arra az atmoszférájára, melyet a „felszabadított” Mandzsuriában a japán militarizmus kialakított, misem jellemzőbb, mint az Associated Pressnek Mukdenből kelteztett ama jelentése, mely Chamberlain mukdeni amerikai konzulnak egy japán katonai járőr által való brutalizálásáról számolt be. A konzul éppen kiszállott gépkocsijából, amikor a járőr emberei rátámadtak s fegyvereikkel össze-vissza verték

Az autón ott lengett az amerikai zászló s ajtáján mindkét oldalon az amerikai címer, úgy, hogy a súlyos incidens szándékossága nem vitatható.

HAZIASSZONYNAK ÚJEVI CSODACSOMAG. 1 Erdélyi szakácskönyv, (176 oldal), 1 Háztartási könyv 932-re 50 papírszalvéta, 8 méter szekrénycsipke, 5 iv állványpapír, 1 csomag levélpapír (10 levélpapír, 10 boríték), összesen 78 drb. 133 lej. Vidékre utánvétel küldi Lepage könyvüzlet Kvár. Kérje a többi csodacsomagok és az új könyvek jegyzékét.

A mukdeni főkonzul azonnal tiltakozást jelentett be a japán konzulátuson az eset miatt. A japán főkonzul vizsgálat beindítását megígérte. A newyorki lapok felhívásával irnak az incidensről s hangsúlyozzák, hogy a japán katonák még akkor sem hagyták abba a konzul bántalmazását, amikor diplomáciai utlevélét kiszédelték a földretpont diplomata zsebéből. Az esetnek diplomáciai következményei lesznek.

A Press Association lapzártakor érkezett jelentése szerint a kínai kormány Kin-Csau elfoglalása miatt a Népszövetséghez jegyzéket intézett és azonnali tanácsulés összehívását kérte.

Egyidejűleg Tokióban tömegtüntetések voltak Kin-Csau elfoglalásának öröme. Valószínű, hogy február 11-én, a japán birodalom megalakulása ünnepén fogják proklamálni a független Mandzsuriát.

Vilmos excsászár súlyos beteg

Berlin, január 4. Vilmos excsászár Doornban influenzában súlyosan meg betegedett. A nagybeteg excsászár látogatására ma fia Doornba utaztak.

A betegséggel kapcsolatban a berlini lapok ama legújabb értesülésüket közlik, mely szerint az excsászár influenzája súlyos ugyan, de nem ment át tüdőgyulladásba s így valószínű, hogy teljesen normális lefolyású lesz.

Véres kommunista sztrájk-mozgalmak Németországban

Berlin, január 4. A Ruhr-vidéken és a Rajna-vidéken levő bányász-munkások és ipari műhelyekben, különösen Kölnben, Düsseldorfban, Essenben és Remscheidben nagyarányú kommunista sztrájkmozgalmak vannak folyamatban.

A sztrájkolók és a karhatalom között több helyütt véres összeütközések voltak, melyeknek során 370 letartóztatás történt.

Átadták az ügyészségnek a barcánfalvi rablógyilkosság letartóztatottjait

Teljes apparátussal folytatódik a nyomozás a büntett többi cinkosai után

Sighet-Máramarosziget, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A barcánfalvi nyomozás első fejezete hétfőn lezárult azzal, hogy a csendőrség által őrizetbe vett parasztokat átadták az ügyészségnek. Dr Piller György vizsgálóbíró megkezdte Huza Andrei, Rosca Todor és Puntu Vasile kihallgatását A parasztok még most sem akarnak

vallani, de megdönthetetlen tárgyi, valamint alaki bizonyítékok vannak ellenük.

A nyomozás azonban ezzel még nem fejeződött be, mert ugy Barcánfalván, mint Szaploncán és Bocskón teljes csendőrségi apparátus nyomoz a büntett többi tetesei után.

Csernovicban egy köpenicki polgármester ötszáz előkelő vendéget hívott meg a valódi polgármesterhez

Autóval és vonattal seregestül érkeztek meg az estélyiruhás vendégek, akiket a polgármester alig győzött hazaküldeni

Csernovic, január 4. Csernovicban Szilveszter napján nagy botrányt idézett elő egy sikerült, de nagyon rossz tréfa. Egy ismeretlen egyén a város és a környék előkelőségeihez mintegy ötszáz meghívót küldött szét Costeanu polgármester aláírásával, ameyben a polgármester estélyre hívja meg őket. A meghívottak Szilveszter estéjén autóval, vonattal a városból nagy tömegben érkeztek a polgármester lakására. Costeanu nem volt otthon, őt egyik is-

merőse hívta meg Szilveszter estére. Értesítették a tömeges vendégerkezéssel, amire Costeanu hazament és ki kellett jelentenie számos vendégeinek, hogy azok egy felületetésnek estek áldozatul.

MINDEN RENDBE JÖN, ha bizonyunk, dolgozunk, tanulunk. Hallatlan olcsó könyvek tömege a Lepage-antikváriumban, Kvár. Kérjen jegyzékét.

Újabb áldozata van az öngyilkossági járványnak Nagyváradon

Oradea-Nagyvárad, január 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradon ma ismét tragikus öngyilkosság történt. Stark Zoltán magántisztviselő, aki a Wasserstrom telepen lakik, hálószobájában felakasztotta magát és meghalt. Stark este az ágyban ujságot olvasott, majd megvárta, míg felesége elalszik és aztán leszállt az ágyból és az ablakpárkányra felakasztotta magát. Mire az asszony felébredt, Stark már halott volt. Stark semmi irást nem hagyott hátra, de tettét valószínűleg gyógyíthatatlan gyomorbaja miatt követte el. Beállott halálát dr Popovici orvos kons tatálta.

Letartóztattak egy szovjetkurirt, aki a befagyott Dnyeszteren keresztül szökött át Romániába

Kisenev, január 4. Kisenev közelében a befagyott Dnyeszteren egy szovjet kém jött át. A kémet a határőrség letartóztatta, Nagymennyiségű levelezést találtak, amelyet a romániai szovjet kém szervezet tagjainak hozott. Az ügyben erőyes és széleskörű nyomozás indult meg.

Angol bankörök nem rokonszenvenek a jóvátételi moratórium háromévi meghosszabbításával

London, január 4. Angol bankörökben nem találkozott tetszéssel a jóvátételi moratórium három évre történő meghosszabbításának terve. Az az álláspont alakult ki, hogy ez nem oldja meg a németországi rövidlejáratu hitelek kérdését. Az a javaslat sem rokonszenves londoni bankörök előtt, hogy a német birodalmi vasutaknak a Nemzetközi Fizetések Bankja visszakölesszönözze a feltételhez nem kötött annuitások mintegy százmillió aranyforintnyi összegét, mert így a bázei pénz intézet is obligóba kerül s Németország fizetéképtelensége esetén a Nemzetközi Fizetések Bankját is magával rántaná.

Oroszországban kivégezték egy Kuljepov nevű ellenforradalmárt, aki azonban nem azonos az elűnt Kuljepov tábornokkal

London, január 4. A napokban Oroszországban egy Kuljepov nevű ellenforradalmárt végeztek ki. A kivégzéssel kapcsolatban egyes lapok felvetették, hogy a kivégzett ellenforradalmár az elűnt Kuljepov tábornokkal volna azonos. A szovjetkormány most kategórikusan cáfolja ezt a feltevést és hangsúlyozta, hogy a kivégzett ellenforradalmár nem azonos a volt cári tábornokkal.

A szilveszteri mulatság epilógusaképpen agyonverte a feleségét

Bucuresti-Bukarest, január 4. Grigore Casrul lakos, egy huszonhét éves földműves, Szilveszter éjszakáját Csernovicban töltötte, ahol alaposan berúgott. Amikor hazament felesége kérdőre vonta, hogy hol töltötte az éjszakát. Szóváltás támadt, a földműves fejszét ragadott és az asszonyt a szoros értelmében darabokra vagdalta, majd részegen elaludt a feldarabolt tetem mellett. Itt akadtak reá a szomszédok. Amikor felébredt semmit sem tudott borzalmas tetteről. A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

Taxa
platte la
No. 224.

da Baron
Telefon: 9
vonta 110
600, eg
havont
egészev
értékű v
szerint A
bánság, z
Cikkeink
rás megj

Az állam

Az egyik b
hosszu oszlop
pok fizetését
iekkel redukál

Fennmaradn
és ebből a fize
romániai lekip

Naiv, hívság
ban azt, hog

Mert a papo
ból élnek. A

Híszén hónap
látnak fizetés

Hatvan száz
százalékot ped

Ugy gondol
nálja a jobbik

Mert ő a ha
azért nem fiz

pedig nem ver
fizeti.

Határozottan

Az öreg

A nagy mar
öregségére egé

Valami hatal
sem volt. A f

ban lógtak. Vol
nálható vezérk

toianu, Manoile
povici, Mitilene

"Kített belőli
binett.

Ha pedig a l
csendőrök ősi

ték a választók
ték meg a ko

menti mandátur

Maholnap mé
mány sem telik

jaból.

Argetoianu az
szakított legalá

dogítja és most
tediknek az élé

elnök lovagoljon

Manoilescu,

az öreg táborno

tanított meg re

volt főnökétől,

potyogott le.

Petrovici a net

a közoktatásügy

Mitileneu a t

nisztere, az „uj

Dori Popovici

apró és nagy s

Kit erre, kit ar

Goga maradt

Es most Goga

venni a generál

A marasesti cs

gét utolsó falat

politikában.

A kardja még

is még a régi.

már csak falrah

nek nyoma sincs

Tizennégy év

után Goga most

ok igazi takaro

Averescu lebu

ról és a marase

jelenből átlenül

sebb történelemb

A mukdeni

Mukdenben pol

kínai alattvalók

amerikai konzul

gyen és közvetle

katonák adomány

tának. A katonai

szik még Mandz

gedhetetlen kellé

fon. A japán ne

sértve érezte voln

egy amerikai pol

nyitják, hogy a